

I. gimnazija v Celju
Kajuhova 2
Celje

SKUPNI PROSTOR, SKUPNA IGRA KAKO VKLJUČUJOČA SO OTROŠKA IGRIŠČA V CELJU?

Raziskovalna naloga

Področje: geografija

Avtorica: Ana Steblovnik

Mentorica: Nataša Marčič, prof. geo.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, marec 2026

Kazalo vsebine

Kazalo vsebine	i
Kazalo slik.....	iii
Kazalo grafikonov	iii
Zahvala.....	1
Povzetek	2
Abstract	3
1. Uvod.....	4
1.1 Cilji.....	4
1.2 Hipoteze	4
1.3 Metode dela	5
2. Lega in omejitve preučevanega območja.....	6
3. Teorija	8
3.1 Vključenost	8
3.1.1 Otroci s posebnimi potrebami.....	8
3.2 Vključujoče igrišče.....	8
3.2.1 Igrišče.....	9
3.2.2 Lokacija in dostop.....	9
3.2.3 Podlaga.....	9
3.2.4 Igralni elementi	9
3.2.5 Naravni elementi.....	11
3.3 Primeri dobre prakse	11
3.3.1 Konditaget Lüders Kopenhagen	11
3.3.2 Barcelona	12
3.3.3 Ed Thompson inclusive park	13
3.3.4 Šmartinski park Ljubljana.....	14
4. Terensko delo	15
4.1 Prostorska umestitev in značilnosti otroških igrišč	15
4.1.1 Savinjsko nabrežje	15
4.1.2 Lisce, Grudnova ulica	16
4.1.3 Na otoku pred bloki 11 in 9	17

4.1.4	Trubarjeva ulica pred bloki 46–50.....	18
4.1.5	Čopova ulica pred bloki 5–13.....	19
4.1.6	Vojkova ulica za bloki 11, 13, 15, 17.....	20
4.1.7	Na zelenici pri materinskem domu.....	21
4.1.8	Na zelenici 3.....	22
4.1.9	Za blokom Brodarjeva ulica 4.....	23
4.1.10	Tkalska.....	24
4.1.11	Igrišče v Mestnem parku.....	25
5.	Intervjuji.....	26
5.1	Intervju z županom MOC Matijo Kovačem.....	26
5.2	Intervju z Valentino Glinšek in Tino Rosina z MOC.....	27
5.3	Intervju s predsednico MČ Kajuh mag. Mašo Habjan Cigale.....	28
5.4	Intervju z mamo a) slabovidnega otroka in mamo b) otroka z motnjami avtističnega spektra.....	29
5.5	Intervju z materjo otroka z nevrološkimi težavami.....	31
5.6	Intervju z gibalno oviranim očetom.....	32
5.7	Intervju z ravnateljem Osnovne šole Glazija dr. T. Pajkom.....	33
6.	Izvedba in analiza ankete.....	36
7.	Primerjalna analiza igrišč.....	38
8.	Predlogi za izboljšave.....	38
9.	Razprava in zaključek.....	40
	Literatura.....	vi
	Priloge.....	vii
	Priloga 1: ANKETNI VPRAŠALNIK.....	vii
	Priloga 2: SEZNAM VSEH IGRIŠČ V MOC.....	viii
	Priloga 3: POPISNI LIST.....	ix
	Priloga 4: IZJAVA.....	x
	Priloga 5: Analiza 11 igrišč po popisnem listu.....	xi
	Igrišče.....	xi
	Dostopnost – Ali se lahko uporabniki gibljejo po igrišču?.....	xi
	Vključenost – Ali lahko uporabniki ostanejo na igrišču?.....	xi
	Uporabnost – Ali se lahko uporabniki igrajo na igrišču?.....	xi

Kazalo slik

Slika 1: Zemljevid mestne občine Celje.....	6
Slika 2: Zemljevid opisanih igrišč.....	7
Slika 3: Igrišče Konditaget Lüders Kopenhagen	12
Slika 4: Igrišče Barcelona	12
Slika 5: Ed Thompson inclusive park	14
Slika 6: Šmartinski park Ljubljana.....	14
Slika 7: Igrišče Savinjsko nabrežje	16
Slika 8: Igrišče Grudnova ulica.....	17
Slika 9: Igrišče Na otoku pred bloki 11 in 9	18
Slika 10: Igrišče Trubarjeva ulica pred bloki 46–50	19
Slika 11: Igrišče Čopova ulica pred bloki 5–13	20
Slika 12: Igrišče Vojkova ulica za bloki 11, 13, 15, 17	21
Slika 13: Igrišče na Zelenici pri materinskem domu	22
Slika 14: Igrišče Na zelenici 3	23
Slika 15: Igrišče za blokom Brodarjeva ulica 4	24
Slika 16: Igrišče Tkalska	25
Slika 17: Igrišče v Mestnem parku.....	25
Slika 18: Intervju z županom M. Kovačem in T. Rosina.....	27
Slika 19: Kako pomembni so posamezni elementi ureditve za družino otrok s posebnimi potrebami?	41
Slika 20: Popisni list.....	ix

Kazalo grafikonov

Grafikon 1: Komu je namenjeno vključujoče igrišče?.....	36
Grafikon 2: Pomembno je, da je igrišče dostopno vsem otrokom	36
Grafikon 3: Otroci z različnimi posebnimi potrebami bi morali imeti možnost igrati se skupaj z drugimi otroki	37
Grafikon 4: V mojem kraju bi moralo biti več vključujočih igrišč z urejenimi klančinami, primerno podlago, posebno igralno opremo	37
Grafikon 5: Ali meniš, da so vključujoča igrišča pomembna?	38

Zahvala

Zahvaljujem se vsem, ki so mi kakor koli pomagali pri izdelavi raziskovalne naloge, predvsem pa mentorici Nataši Marčič, profesorici geografije, za svetovanje in usmerjanje ter vso podporo med izdelavo naloge.

Zahvaljujem se vsem intervjuvancem, županu MOC Matiji Kovaču, Tini Rosina, ki na MOC vodi Službo za gospodarske javne službe in komunalno infrastrukturo, Valentini Glinšek, ki je na MOC zadolžena za otroška igrišča, Maši Habjan Cigale, predsednici MČ Kajuh, ravnatelju OŠ Glazija, Tinetu Pajku, staršem otrok s posebnimi potrebami, Darji Marčič, Sonji Najman Vedenik in drugim ter Davidu Šentjurcu, gibalno oviranemu očetu. Zahvaljujem se tudi vsem dijakom I. gimnazije v Celju, ki so izpolnili anketo.

Zahvaljujem se profesorici Klari Pavšer Stropnik za jezikovni pregled.

Velika zahvala tudi moji družini in vsem tistim, ki so mi med izdelavo raziskovalne naloge stali ob strani.

Povzetek

Igra je pomemben del otrokovega razvoja, vendar otroci s posebnimi potrebami pogosto nimajo enakih možnosti za igro na javnih igriščih. V raziskovalni nalogi sem želela raziskati, kaj pomeni vključujoče igrišče, kateri elementi omogočajo otrokom s posebnimi potrebami lažjo uporabo igrišč in kakšno je mnenje mojih vrstnikov o vključujočih igriščih.

S pomočjo literature, anketiranja in terenskega dela sem analizirala več otroških igrišč v Mestni občini Celje. Ugotovila sem, da večina igrišč še ne izpolnjuje vseh kriterijev vključujočega igrišča. Najpogostejše ovire so neustrezne podlage, slaba dostopnost do igral ter pomanjkanje igralnih elementov, ki bi omogočali sodelovanje otrok z različnimi omejitvami.

Raziskava je pokazala, da je z ustreznim načrtovanjem mogoče ustvariti bolj dostopna in vključujoča igrišča, kjer bi se lahko skupaj igrali vsi otroci. Zato je pomembno, da se pri načrtovanju in prenovi igrišč več pozornosti nameni dostopnosti, raznolikosti igralnih elementov ter potrebam vseh uporabnikov.

Ključne besede: vključenost, otroci s posebnimi potrebami, dostopnost

Abstract

Play is an important part of a child's development, but children with special needs often do not have the same opportunities to play at public playgrounds. In this research project, I wanted to explore what an inclusive playground entails, which elements make it easier for children with special needs to use playgrounds, and what my peers think about inclusive playgrounds.

Using literature, surveys, and fieldwork, I analyzed several playgrounds in the City of Celje. I found that most playgrounds do not yet meet all the criteria for an inclusive playground. The most common barriers are inadequate surfaces, poor accessibility to play equipment, and a lack of play elements that would allow children with various disabilities to participate.

The study showed that with proper planning, it is possible to create more accessible and inclusive playgrounds where all children can play together. Therefore, it is important to pay more attention to accessibility, the diversity of play elements, and the needs of all users when planning and renovating playgrounds.

Keywords: inclusion, children with special needs, accessibility

1. Uvod

V Konvenciji OZN o otrokovih pravicah je pravica do igre zapisana v 31. členu in pravi: »Države pogodbenice priznavajo otroku pravico do počitka in prostega časa, pravico do igre in razvedrilnih dejavnosti, ki ustrezajo njegovi starosti, ter pravico do svobodnega udeleževanja v kulturnem in umetniškem življenju.« (1)

Spletni portal Fran opredeljuje besedo vključiti kot: **4. narediti, da kdo začne sodelovati pri kaki dejavnosti:** vključiti v preiskavo različne strokovnjake; vključiti v razpravo nove priče / vključiti koga v igro, pogovor. (2)

Igra ni le otrokova potreba in želja, ampak tudi pravica, zato bi morala biti zagotovljena vsem otrokom. Pogosto pa otroci s posebnimi potrebami nimajo toliko možnosti in priložnosti za igro kot drugi otroci, še posebej na otroških igriščih. Igrišča so pogosto zasnovana brez misli na otroke s posebnimi potrebami, kar pogosto vodi v občutek izključenosti.

Pri načrtovanju vključujočega igrišča si ne smemo zadati, da bi vsi otroci lahko delali vse, ker je to preprosto nemogoče, pomembno pa je, da si zadamo, da lahko na igrišču vsak dela vsaj nekaj.

Predlani oktobra sem se udeležila seminarja o vključujočih igriščih podjetja Kompan na Danskem, v Odenseju. Kompan je eden največjih ponudnikov igral, njihova prioriteta je trajnost in kakovost igral, na svetovnem trgu pa so glede vključujočih igral daleč pred konkurenco. Tam sem se veliko naučila o tem, kako načrtovati vključujoča igrišča, na kaj moramo biti najbolj pozorni in katera igrala, ki jih ponuja to podjetje, so narejena posebej za vključevanje otrok s posebnimi potrebami. Izobraževanje me je pritegnilo in v meni vzbudilo zanimanje, kako vključujoča pa so igrišča v mojem domačem kraju?

1.1 Cilji

V raziskovalni nalogi sem želela ugotoviti, kaj sploh pomeni vključenost (inkluzija), kateri dejavniki pripomorejo, da je igrišče vključujoče, in raziskati, ali so otroška igrišča v Celju vključujoča ter ugotoviti, kako so umeščena v prostor. S pomočjo terenskega dela sem želela poiskati primere dobre in slabe prakse ter podati predloge za izboljšavo.

Pred raziskovanjem sem si postavila 5 hipotez, ki sem jih ob zaključku raziskovalnega dela potrdila ali ovrgla.

1.2 Hipoteze

1. Na preučevanem območju so vsa otroška igrišča v javni lasti vključujoča.
2. Pri načrtovanju igrišč v preučevanih mestnih četrtih sodelujejo tudi krajani.
3. Da je igrišče vključujoče, je najbolj pomembno, kakšni igralni elementi so na njem.
4. Dijaki I. gimnazije v Celju vedo, kaj pomeni izraz vključujoče igrišče in se jim zdi pomembno, da so igrišča vključujoča.
5. Starši in učitelji otrok s posebnimi potrebami so zadovoljni z ureditvijo preučevanih igrišč.

1.3 Metode dela

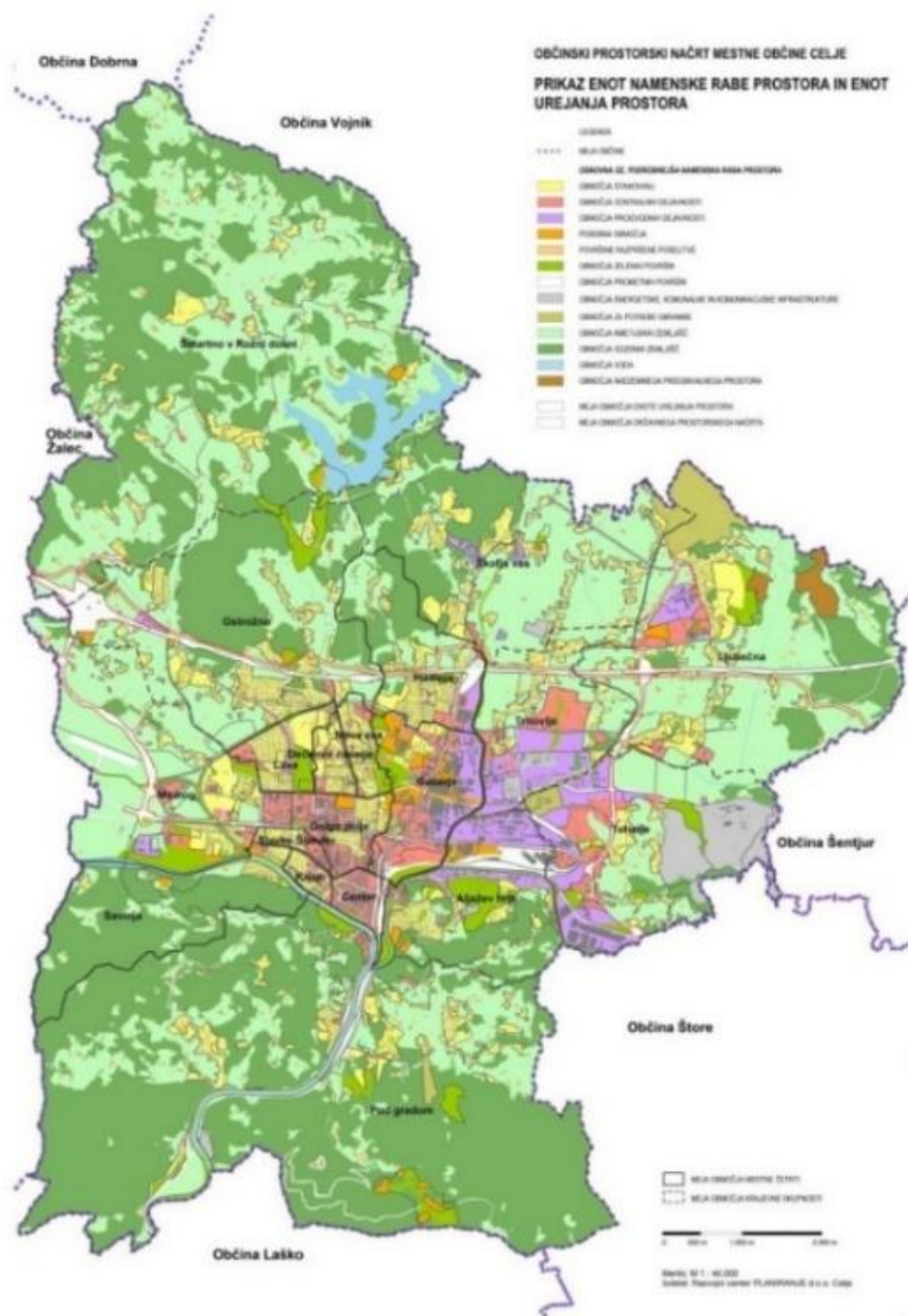
Pri raziskovalnem delu sem uporabila naslednje metode dela:

- delo z literaturo,
- intervju,
- terensko delo,
- fotografiranje,
- kartiranje,
- anketa,
- analiza podatkov.

Literaturo sem pridobila na spletu in iz različnih publikacij. Posebej mi je pomagala publikacija »IGRIŠČA ZA VSE, Priporočila za vključujoče načrtovanje otroških igrišč«, napisala jo je Gaja Trbižan, izdal pa jo je Pazipark. Na Mestni občini Celje sem izvedla intervju z županom Matijo Kovačem, Tino Rosina in Valentino Glinšek, nato sem izvedla intervjuje s starši, ki so sami gibalno ovirani ali pa imajo otroka s posebnimi potrebami. Prav tako sem izvedla intervju z dr. Tinetom Pajkom, ravnateljem OŠ Glazija, ki je šola za otroke s posebnimi potrebami. Popisala, analizirala in fotografirala sem vsa igrišča v Mestni občini Celje. V raziskovalni nalogi pa sem natančneje predstavila 11 otroških igrišč, ki se nahajajo v petih mestnih četrtih v bližini naše šole. Izvedla sem anketo in pridobljene podatke tudi analizirala. Zaradi varstva osebnih podatkov sem obiskovala igrišča takrat, ko na njih še ni bilo otrok, zato so vse fotografije, na katerih so otroci, pridobljene iz različnih publikacij in spletnih strani.

2. Lega in omejitve preučevanega območja

Mestna občina Celje je ena izmed dvanajstih mestnih občin v Republiki Sloveniji. Meji na občino Žalec na zahodu, občino Dobrna na severu, občino Vojnik na severovzhodu, občino Šentjur na vzhodu, občino Štore na jugovzhodu in občino Laško na jugu. Je center Savinjske regije in ima 49 628 prebivalcev. Deli se na 10 mestnih četrti in 9 krajevnih skupnosti.

Slika 1: Zemljevid Mestne občine Celje¹

¹ Vir: <https://www.celje.info/splosno/od-petka-javna-razgrnitev-dopolnjenega-osnutka-opn-in-okoljskega-porocila-za-opn-mestne-obcine-celje/> Dostop: 7. 3. 2026.

Čeprav sem obiskala vsa igrišča v MOC, sem se v natančnejši analizi osredotočila na mestne četrti blizu naše šole, torej mestne četrti Center, Kajuh, Savinja, Dolgo polje in Slavko Šlander. V MOC je skupaj 43 otroških igrišč, seznam lahko najdete v prilogi, natančneje pa sem analizirala 11 igrišč v bližini naše šole, saj sem opazila, da se problemi načeloma zelo ponavljajo.

Slika 2: Zemljevid opisanih igrišč²

²Vir: https://www.google.com/maps/place/Celje/@46.2343425,15.2578644,812m/data=!3m1!1e3!4m6!3m5!1s0x4765708535cfa3bf:0x400f81c823fec0d0!8m2!3d46.2397495!4d15.2677063!16zL20vMGQ4ZnA?entry=ttu&g_ep=EgoyMDI2MDMwNC4xIKXMDSoASAFQAw%3D%3D Dostop: 7. 3. 2026.

3. Teorija

3.1 Vključenost

Vključenosti pogosto rečemo tudi inkluzija. Pomeni celostna vključenost ljudi s posebnimi potrebami ali drugih ljudi, ki naj bi bili po mnenju družbe »drugačni«. Ne govorimo le o fizični vključenosti v enak prostor in okolje, ampak tudi v procese in dejavnosti z ustreznimi prilagoditvami dela in okolja. (3)

Inkluzije ne smemo mešati z integracijo ali segregacijo. Ekskluzija pomeni, da so »drugačni« popolnoma izključeni, pri segregaciji so ločeni od drugih, pri integraciji so v družbo vključeni, a še ne do te mere, da bi lahko sodelovali na vseh področjih, pri inkluziji pa so v družbo popolnoma vključeni. (4)

3.1.1 Otroci s posebnimi potrebami

Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami pravi, da so otroci s posebnimi potrebami otroci z motnjami v osebem razvoju, otroci z okvaro vidne funkcije, torej slepi in slabovidni otroci, gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani otroci, dolgotrajno bolni otroci, otroci s primanjkljaji na določenih področjih učenja, otroci z motnjami avtističnega spektra in otroci s čustvenimi ter vedenjskimi motnjami. (5)

Otroci se med seboj razlikujejo na več področjih: na kognitivnem, vedenjskem, miselnem, gibalnem in socialnem. Aktivni morajo biti na vseh področjih življenja, čeprav za izvedbo nekaterih nalog potrebujejo pomoč in prilagoditve. Za njihov razvoj je ključno, da so vključeni v dejavnosti in družbo. (3)

3.2 Vključujoče igrišče

Vključujoče igrišče je torej igrišče, ki omogoča igro vsem otrokom. Pomembno je vedeti, da pri vključujočem igrišču ne ciljamo na to, da bi lahko vsi počeli vse, ker to preprosto ni dosegljivo, ampak si želimo doseči, da bi lahko vsak počel nekaj. Tudi ko govorimo o otrocih s statistično povprečnimi sposobnostmi na vseh področjih, vemo, da ima vsak posameznik svoje omejitve. Nekateri se bolj bojijo višine, drugim vrtenje predstavlja izziv, nekateri ne marajo hitrosti ... Zavedati se moramo, da je vsak od nas posameznik z omejitvami. (6)

Pri načrtovanju vključujočih igrišč se srečamo z več izrazi, ki se nanašajo na oblikovanje prostora, primerne za uporabo vseh ljudi. To sta predvsem univerzalna dostopnost in vključujoče načrtovanje ali inkluzivno oblikovanje. (3)

Univerzalna dostopnost zadeva projektiranje in oblikovanje na način, da je prostor v čim večji meri dostopen, uporaben in dosegljiv čim več ljudem, ne glede na njihovo velikost, starost, oviranost ali sposobnost.

Vključujoče ali inkluzivno načrtovanje otroških igrišč upošteva potrebo in pravico do igranja vseh otrok – tistih brez ovir in tistih z ovirami, primanjkljaji, težavami in motnjami na različnih

področjih. Če je vključujoče igrišče dobro zasnovano, bodo imeli vsi otroci podobne možnosti za igro. Tako igrišče izpolnjuje različne potrebe in zanimanja otrok, je motorično in senzorično bogato okolje ter ponuja izzive različno sposobnim otrokom. (3)

3.2.1 Igrišče

Po SSKJ² je otroško igrišče prostor, namenjen otrokom za igranje. Da nek prostor obravnavamo kot otroško igrišče, torej po opredelitvi ne pomeni, da na njem stojijo igrala. (7)

3.2.2 Lokacija in dostop

Kako vključujoče je igrišče, se začne presoјati že pri lokaciji igrišča. Najprimerneje je igrišča načrtovati blizu stanovanjskih naselij, v bližini postaj javnega potniškega prometa ali ob naknadni povezavi igrišča z javnim prometom. (3)

Načrtovanje igrišč blizu stanovanjskih naselij je pomembno predvsem na območjih, kjer živijo družine z nižjim socialno-ekonomskim položajem, saj obstaja večja verjetnost, da te ne bodo imele časa ali sredstev za obisk bolj oddaljenih igrišč. (3)

Predvidene morajo biti različne možnosti dostopa, peš, z osebnim avtomobilom, z javnim potniškim prevozom ... Zadnji del poti pa opravijo v vsakem primeru obiskovalci igrišč peš, zato je posebej pomembno, da so pešpoti in pločniki, ki vodijo do igrišča, ustrezno urejeni in vzdrževani. Da je pot dostopna, mora biti zasnovana na način, da omogoča varno in neprekinjeno gibanje za vse uporabnike, ne glede na to, kakšne potrebe ali omejitve imajo. Da pešpot to omogoča, mora upoštevati številne vidike: mora biti dovolj široka in dostopna, saj gibanje z invalidskim vozičkom ali hojico vzame fizično več prostora, zato je priporočena širina vsaj nekje 150–180 cm. Površina mora biti ravna, trdna in nedrseča, brez večjih nivojskih razlik, brez ovir, kot so stebrički, robniki, smetnjaki, parkirne zapore ... Klančine morajo imeti primeren naklon in jasen vizualni kontrast. Površine za kolesarje, skiroje in mopede morajo biti ločene od površin za pešce, slepim in slabovidnim otrokom pa je potrebno zagotoviti talne in taktilne oznake za lažjo orientacijo in premikanje po igrišču. (3) (8) (9)

3.2.3 Podlaga

Pogost problem pri igriščih, ki niso vključujoča, je varnostna podlaga, ki jo predpisuje standard SIST EN1177. Ta podlaga mora omogočati gibalno oviranim otrokom, da se prosto gibajo po igrišču. Takšne podlage so na primer EPDM ali plutaste podlage, gumene plošče ali tlakovci. Podlage iz sipkih materialov, kot so prodni pesek, pesek ali leseni sekanci, niso primerne, saj je že hoja po njej težja, za gibalno ovirane otroke s pripomočki pa je skoraj nemogoča. Če je takšna podlaga na igrišču se lahko po njej uredijo pasovi EPDM podlage, ki vodijo do igral in okoli njih. Ti pasovi morajo seveda ustrezati enakim zahtevam varovanja pred udarci ob padcih, kot jo ima sipka varovalna podlaga. Glede drugih lastnosti pa morajo biti izvedene vsaj tako, kot so priporočila za izvedbo poti na igriščih. Torej morajo biti dovolj široke, dobro utrjene in nedrseče, s klančinami primerne nakhona in vizualnim kontrastom ter brez ovir. (3) (10)

3.2.4 Igralni elementi

Dobro zasnovano igrišče mora otrokom ponujati veliko možnosti za različne načine igre.

Fizično zahtevna in vznemirljiva igra je pomembna, saj razvija motorične spretnosti in vestibularni čut³ in proprioceptijski čut⁴. Tudi gibalno oviranim otrokom je treba omogočiti različne igralne izkušnje. To lahko dosežemo z igralnimi elementi, oblikovanimi prav za vključevanje gibalno oviranih otrok v igro, poleg katerih naj bi vedno stala informacijska tabla, da uporabniki vedo, da so ta igrala namenjena vsem in so varna za uporabo tudi gibalno oviranih otrok, ali z izbiro takšnih igralnih elementov, da omogočajo igro s pomočjo staršev. Primer takšnih igral so tobogani z dostopno klančino in dovolj veliko ploščadjo, da lahko starš otroka dvigne in prestavi na tobogan ter ga pri spuščanju podpira. Dobro je izbrati tudi tobogan, na katerem se lahko spuščata dve osebi hkrati, na primer otrok in starš. Gugalnice za malčke z naslonjalom in zaščitno ograjico lahko pogosto uporabljajo tudi gibalno ovirani otroci. Plezalne vrvi, prečke in drogove, ki so na primerni višini, lahko otroci uporabljajo za krepitev mišic rok. Za lažje in zmerno gibalno ovirane otroke so prav tako zelo primerni elementi za lovljenje ravnotežja, ki so na nivoju tal, torej niso dvignjeni, največkrat so naslikani v zanimivih barvah in vzorcih. Pri športnih igrah, kot so na primer namizni tenis, košarka in odbojka, gibalno ovirani otroci pogosto sodelujejo z nekaj višinskimi prilagoditvami. Relativno enostavna rešitev pa so tudi odprte površine za igro in tek ter razgiban teren.

Senzorično stimulativna igra spodbuja široko paleto čutnih izkušenj, torej vidnih, slušnih, vonjalnih in taktilnih. Igrišče mora imeti elemente, ki vključujejo veliko čutnih dražljajev in tudi tiste, kjer jih je manj. Rastline in naravne prvine zagotavljajo čutne izkušnje, ki se nenehno spreminjajo in vključujejo več čutov – različne barve cvetlic, vonjave, različne teksture, zvoki šelestenja listja. Dobro pa je, če so rastline na višini dosega roke, da jih lahko zaznajo tudi gibalno ovirani otroci. Sipki materiali, kot je pesek ter voda s svojo teksturo, zagotavljajo posebno senzorično doživetje, da pa se lahko z njimi igrajo tudi gibalno ovirani otroci, morajo biti dvignjeni na nivo dosega rok. Za otroke, ki uživajo v glasbi in različnih zvokih, je dobro umestiti zvočna in glasbena igrala, kot so ksilofon, klavirske tipke, zvočne cevi ... Glasba ima pogosto pomirjujoč učinek, zato je ta igrala smiselno umestiti nekoliko stran od preostalih igral, da se ta učinek še poveča. Interaktivne igralne plošče in barvne premične elemente lahko uporabljajo vsi otroci, zato so dober element vključujočega igrišča.

Miselne in družabne igre so zelo pomembne za razvoj kognitivnih sposobnosti (to so miselne sposobnosti, ki nam omogočajo razumevanje, učenje, razmišljanje in reševanje problemov), socialnih veščin in sposobnosti navezovanja stika z vrstniki. To so igre, ki se običajno igrajo na mizi, kot je šah, mlin in backgammon. Pomembno je, kako je načrtovana miza, saj mora imeti dovolj prostora, da do nje lahko dostopajo tudi otroci, ki so na invalidskem vozičku, hkrati pa mora biti dovolj nizka, da na njo dosežejo.

³ Vestibularni čut = za ravnotežje in gibanje telesa v prostoru.

⁴ Proprioceptijski čut = za zavedanje položaja telesa v prostoru in sile, ki je potrebna za posamezne gibe in aktivnosti.

Skupinska igra spodbuja socializacijo otrok s svojimi vrstniki, zato je pomembno, da imajo igrišča elemente, kjer je interakcija omogočena in spodbujena. Igralna oprema mora zato s svojo odprtostjo in umestitvijo spodbujati skupinsko igro. (3) (4)

3.2.5 Naravni elementi

V zasnovo igrišča so lahko vključeni različni naravni elementi, to so lahko rastline, kot so drevesa, grmovnice in trave, deli rastlin, na primer lubje, listje ali cvetovi in različni sipki materiali, kot so pesek, kamenje in voda. Rastline so lahko v zasnovo igrišča vključene kot žive meje, drevoredi, okrasne zasaditve ali zasaditve, ki med seboj ločijo meje različnih območij igre, lahko so tudi igralni elementi, npr. zeleni labirint. Pomembno je, da je na igrišču čim več dreves, saj ta ponujajo naravno senco, hkrati pa spodbujajo senzorično doživetje letnih časov. Dobro je, če so rastline čim bolj pestre glede na barvo, obliko plodov, barvo in teksturo lubja ... K posebnemu senzoričnemu doživetju pripomore tudi zvok šelestenja listov, vej, plodov v vetru. Da pa lahko v naravnih elementih uživajo vsi otroci, je pomembno, da so umeščeni npr. ob dostopni poti, kjer so na doseg tudi otrokom v invalidskih vozičkih. (3)

3.3 Primeri dobre prakse

3.3.1 Konditaget Lüders Kopenhagen

Igrišče Konditaget Lüders v Kopenhagnu je dober primer vključujočega igrišča. Postavljeno je na strehi parkirišča, kar omogoča dostop v neposredno bližino.

Na igrišču so manjši klanci, ki pa imajo vsi primeren naklon, da se lahko na njih povzpnejo tudi otroci z invalidskimi vozički. Celo igrišče ima podlago, ki ni sipka, tudi to omogoča lažje premikanje otrok z invalidskimi vozički in drugimi pripomočki za hojo. Po tleh je veliko oznak in poti, ki predstavljajo poligon vsem otrokom in s tem spodbujajo socialne interakcije vseh otrok.

Gugalnice so postavljene v krogu z dovolj širokimi vhodi. Gugalnice so različnih tipov: klasična gugalnica brez naslonjala, gugalnica z naslonjalom, ki je dovolj velika tudi za starejše otroke, gugalnica v obliki gnezda, v kateri se da tudi ležati, in širša gugalnica v obliki klopi, ki prav tako nudi podporo za hrbet. Na sredini je poseben trampolin, na katerega pa je mogoče iti tudi z invalidskim vozičkom.

Slika 3: Igrišče Konditaget Lüdgers Kopenhagen⁵

3.3.2 Barcelona

V Barceloni strokovnjaki dajejo velik poudarek temu, da je v mestu veliko zelenih površin, in da je čim večji del teh površin vključujočih. Zelene površine pa seveda zajemajo tudi igrišča. Tako naslavlja strokovnjaki v Barceloni:

Dostopna in vključujoča otroška igrišča so zasnovana tako, da lahko vsi otroci, ne glede na svoje sposobnosti, uživajo v igri.

Ta igrišča omogočajo vsakemu otroku (z invalidnostjo ali brez), da uživa v igri na prostem ter zagotavljajo, da lahko doživi vsaj osnovne igralne dejavnosti: guganje, spuščanje po toboganu, plezanje in raziskovanje.

V primeru popolnoma dostopnih igrišč pa so vse priložnosti dejavnosti prilagojene in imajo ustrezne dostopne igralne elemente.

Igrišča so razdeljena na območja mirne igre in območja dinamične igre, da se lahko vsi otroci počutijo varno. Urejene so tudi dostopne poti ali označena varna območja, da so prostori bolj pregledni in vidni. (10)

Slika 4: Igrišče Barcelona⁶

⁵ Vir: <https://berloga-workshop.com/blog/1065-konditaget-luders-copenhagen.html> Dostop: 7. 3. 2026.

⁶ Vir: <https://ajuntament.barcelona.cat/espaisverds/en/parks-and-gardens/services/childrens-play-areas> Dostop: 7. 3. 2026.

3.3.3 Ed Thompson inclusive park

Evropa nima standarda za oblikovanje vključujočih igrišč, ZDA pa ima standard ADA (2010 ADA Standards for Accessible Design – Play Areas):

Gre za zvezni standard, ki določa, kako morajo biti oblikovana javna igrišča, da so dostopna otrokom z različnimi oviranostmi.

Standard vključuje zahteve glede:

- dostopnih poti do igral,
- talnih površin (npr. varna, utrjena podlaga za vozičke),
- števila dostopnih igral,
- ramp in transfernih ploščadi,
- razporeditve igral na igrišču in delež dostopnih igral.

Smernice je razvila United States Access Board, pravno pa jih uveljavlja U.S. Department of Justice v okviru zakonodaje ADA (Americans with Disabilities Act).

Spodaj je povzetek ključnih tehničnih zahtev iz 2010 ADA Standards for Accessible Design – Play Areas:

1. Vsako javno igrišče mora imeti neprekinjeno dostopno pot od vhoda ali parkirišča do igralnih površin.
2. Dostopna pot mora biti široka najmanj približno 91 cm (36 inčev) in imeti ustrezne naklone ter robne zaščite.
3. Talne površine morajo biti utrjene, stabilne in ne drseče, tudi če gre za sipke materiale (npr. guma ali ustrezno utrjen pesek).
4. Število dostopnih igral je odvisno od skupnega števila igral na igrišču in mora vključevati določeno minimalno razmerje.
5. Dostopna morajo biti tako igralna mesta na tleh kot tudi dvignjena (povišana) igrala.
6. Do povišanih igral mora voditi rampa ali transferna ploščad, če višina presega določeno mejo.
7. Rampe morajo ustrezati predpisanim maksimalnim naklonom (največ 1 : 12) in imeti zaščitne ograje.
8. Transferne ploščadi morajo omogočati varen prehod z invalidskega vozička na igralo in imeti predpisano višino.
9. Igrala morajo omogočati različne vrste senzorične in gibalne izkušnje (npr. vrtenje, zibanje, taktilne elemente).
10. Celotna zasnova mora omogočati enakovredno uporabo otrokom z različnimi oblikami oviranosti, ne le fizičnimi, temveč tudi senzoričnimi in kognitivnimi. (11)

Primer takega igrišča je tudi Ed Thompson inclusive park. Na njem je veliko igralnih elementov namenjenih prav temu, da so vključujoča. Torej niso namenjena le otrokom s posebnimi potrebami, ampak so zasnovana tako, da se na njih lahko igrajo otroci z različnimi sposobnostmi skupaj. Na sliki se vidi primer takšne gugalnice, vrtiljaka in tobogana.

Slika 5: Ed Thompson inclusive park⁷

3.3.4 Šmartinski park Ljubljana

Primer dobrega vključujočega igrišča pa imamo tudi v Sloveniji. Igrišče Šmartinski park Ljubljana je vzorno vključujoče igrišče.

Najprej bi izpostavila tablo, na kateri je narisano zemljevid igrišča, kar pa je na tem zemljevidu še izstopajoče dobro, je to, da je to taktilna tabla. Tabla ne pomaga le pri orientaciji slabovidnih otrok, ampak tudi drugih otrok, ki imajo težave z orientacijo v prostoru.

Na igrišču pa so poleg drugih elementov tudi klopi krožne oblike s široko odprtino na eni strani. Odprtina je dovolj široka, da se skozi njo da prehajati tudi z invalidskim vozičkom. Takšna klop lahko predstavlja tudi miren kotiček za samostojno igro, saj mnogi otroci rabijo prostor za odmik in mir.

Slika 6: Šmartinski park Ljubljana⁸

⁷ Vir: <https://www.playlsi.com/en/commercial-playground-equipment/playgrounds/ed-thompson-inclusive-park/>
Dostop: 7. 3. 2026.

⁸ Foto: Mateja Pavšer, 5. 3. 2026.

4. Terensko delo

Obiskala sem vseh 43 igrišč v MOC, jih tudi fotografirala in ugotavljala njihovo umeščenost v prostor. Pri analiziranju, kako vključujoča so igrišča, pa sta mi pomagala popisna lista iz publikacij Igrišča za vse, ki jo je izdal Pazipark in Play for all, ki ga je izdalo podjetje Kompan. Kompan je eden izmed večjih proizvajalcev igral na svetu, glede vključujočih igrišč pa so daleč pred konkurenco. Po obisku vseh igrišč pa sem hitro ugotovila, da se razen nekaj izjem slabe in dobre lastnosti igrišč ponavljajo, zato sem se omejila le na mestne četrti blizu naše šole.

4.1 *Prostorska umestitev in značilnosti otroških igrišč*

4.1.1 *Savinjsko nabrežje*

Otroško igrišče Savinjsko nabrežje leži v Mestni četrti Center in je na zemljevidu označeno s številko 1.

Igrišče je postavljeno ob poti na Savinjskem nabrežju. Igrišče je v parku, v bližini pa je tudi cesta in parkirna mesta. Tudi javni prevoz ni daleč. Vhod na igrišče je dovolj širok, a poti do igral in okoli njih niso dobro utrjene za vozičke in druge pripomočke mobilnosti, zato do večine igral gibalno ovirane osebe ne morejo dostopati. so okoli dreves ploščadi, ki pa so dvignjene in na nobeni strani ni klančine, ki bi omogočala dostop gibalno oviranim. Podlaga: na polovici igrišča je prodni pesek, ki ni primeren za premikanje gibalno oviranih oseb. Na igrišču niso uporabljeni svetlobni kontrasti, ampak je načeloma v bolj nevtralnih barvah, zaradi česar je lahko otežena orientacija ljudi, ki slabše vidijo. Ob vhodu je sicer nameščena tabla, a je zelo pomanjkljiva, tudi Braillova pisava ni vključena.

V neposredni bližini igrišča ni na voljo stranišč in pitne vode, je pa veliko možnosti za počitek na klopih v senci in pod drevesi je zaščita pred soncem. Menim, da igrišče ne ponuja različnih igralnih možnosti za otroke z različnimi fizičnimi omejitvami, saj je večina igral postavljenih na sipki podlagi. Na voljo je več mirnih kotičkov za umik, kar je dobro za senzorično občutljive obiskovalce. Menim tudi, da igrišče ni zasnovano za spodbujanje socialnih interakcij med otroki z različnimi sposobnostmi.

Na igrišču so igrala, dosegljiva z nivoja tal, in en igralni element, ki je primeren samo za otroke z omejitvami gibanja. Okoli igral je dovolj prostora za pomočnike in vozičke. Igrišče je zasnovano za različne igralne funkcije, torej za samostojno, skupinsko, fizično, senzorično in domišljjsko igro, prav tako tudi za različne starostne skupine. Naj navedem še, da je na igrišču tudi koš za košarko, ki je dovolj nizek, da bi lahko igrali košarko z vozičkov, žal pa do njega ni utrjene poti, ki bi omogočala dostop. V bližini so rastline za senzorične izkušnje.

Zelo pomembno na tem igrišču pa se mi zdi izpostaviti gugalnico, namenjeno izključno otrokom na invalidskih vozičkih, na kar opozarja tabla. Čeprav je dobro, da je vključen vsaj en element, namenjen gibalno oviranim otrokom, obstajajo mnogo boljše alternative, ki omogočajo skupno igro vseh otrok z različnimi sposobnostmi.

Slika 7: Igrišče Savinjsko nabrežje⁹

4.1.2 Lisce, Grudnova ulica

Otroško igrišče Lisce, Grudnova ulica leži v Mestni četrti Savinja in je na zemljevidu označeno s številko 2. V bližini je naselje enodružinskih hiš in pot v mestni gozd.

Igrišče je postavljeno ob športnem igrišču, blizu ceste, zato je možen dostop z avtom v neposredno bližino igrišča. Vhod na igrišče je dovolj širok in poti do igral in okoli njih so dobro utrjene za vozičke in druge pripomočke mobilnosti. Na igrišču ni večjih višinskih razlik. Neposredno pod igrali je guma, drugje okoli pa je trava. Na igrišču niso uporabljeni svetlobni kontrasti, ampak je načeloma v bolj nevtralnih barvah, zaradi česar je lahko otežena orientacija ljudi, ki slabše vidijo. Table ni nikjer na igrišču.

V neposredni bližini igrišča ni na voljo stranišč in pitne vode, prav tako ni veliko možnosti za počitek v senci in zaščito pred soncem, tudi klopi in miz ni. Menim, da igrišče ne ponuja različnih igralnih možnosti za otroke z različnimi fizičnimi omejitvami.. Na voljo ni veliko mirnih kotičkov za umik. Menim tudi, da igrišče ni zasnovano za spodbujanje socialnih interakcij med otroki z različnimi sposobnostmi.

Na igrišču ni igral, dosegljivih z nivoja tal, in igralnih elementov, ki so primerni za otroke z omejitvami gibanja. Okoli igral je dovolj prostora za pomočnike in vozičke. Igrišče je zasnovano

⁹ Foto: Ana Steblovnik, 6. 8. 2025.

za različne igralne funkcije, torej za samostojno, skupinsko, fizično, senzorično in domišljjsko igro, prav tako tudi za različne starostne skupine. V bližini so rastline za senzorične izkušnje.

Slika 8: Igrišče Grudnova ulica¹⁰

4.1.3 Na otoku pred bloki 11 in 9

Otroško igrišče Na otoku pred bloki 11 in 9 leži v Mestni četrti Kajuh in je na zemljevidu označeno s številko 3.

Igrišče je postavljeno med bloki in je namenjeno predvsem stanovalcem blokov okoli igrišča. Vhod na igrišče je po klančini, ki je precej strma in bi gibalno oviranim otrokom lahko predstavljala problem. Poti okoli igral so dovolj široke in dobro utrjene za vozičke, poti do igral pa ne, saj je neposredno pod igrali sipka površina, mali prod. Višinske razlike nimajo povsod klančin primerne naklona. Podlaga pod igrali je prod, okoli njih pa trava. Na igrišču niso uporabljeni svetlobni kontrasti, ampak je načeloma v bolj nevtralnih barvah, zaradi česar je lahko otežena orientacija ljudi, ki slabše vidijo. Table ni nikjer na igrišču.

V neposredni bližini igrišča ni na voljo stranišč in pitne vode, a ker je igrišče načeloma namenjeno prebivalcem blokov okoli, to tudi ni potrebno, je pa veliko možnosti za počitek na klopih v senci in zaščito pred soncem. Menim, da igrišče ne ponuja različnih igralnih možnosti za otroke z različnimi fizičnimi omejitvami, saj je večina igral postavljenih na sipki podlagi. Na voljo je več

¹⁰ Foto: Ana Steblovnik, 25. 8. 2026.

mirnih koticov za umik. Menim tudi, da igrišče ni zasnovano za spodbujanje socialnih interakcij med otroki z različnimi sposobnostmi.

Na igrišču so igrala, dosegljiva z nivoja tal, ni pa igralnih elementov, ki so primerni za otroke z omejitvami gibanja. Okoli igral je dovolj prostora za pomočnike in vozičke. Igrišče je zasnovano za različne igralne funkcije, torej za samostojno, skupinsko, fizično, senzorično in domišljjsko igro, prav tako tudi za različne starostne skupine. V bližini so rastline za senzorične izkušnje.

Slika 9: Igrišče Na otoku pred bloki 11 in 9¹¹

4.1.4 Trubarjeva ulica pred bloki 46–50

Otroško igrišče Trubarjeva ulica pred bloki 46–50 leži v Mestni četrti Savinja in je na zemljevidu označeno s številko 4.

Igrišče je umeščeno med bloki in je namenjeno predvsem stanovalcem blokov okoli igrišča. Vhod na igrišče je dovolj širok in poti do igral in okoli njih so dobro utrjene za vozičke in druge pripomočke mobilnosti. Na igrišču ni večjih višinskih razlik. Podlaga pod igrali je lubje, okoli njih pa so betonirane poti. Na igrišču so uporabljeni svetlobni kontrasti, kar pripomore k lažji orientaciji ljudi, ki slabše vidijo. Nikjer na igrišču ni table.

V neposredni bližini igrišča ni na voljo stranišč in pitne vode, a ker je igrišče načeloma namenjeno prebivalcem blokov okoli, to tudi ni potrebno, je pa veliko možnosti za počitek na klopih v senci in zaščito pred soncem. Menim, da igrišče ponuja različne igralne možnosti za otroke z različnimi fizičnimi omejitvami. Na voljo je več mirnih koticov za umik. Menim tudi, da je igrišče zasnovano za spodbujanje socialnih interakcij med otroki z različnimi sposobnostmi.

Na igrišču so igrala, dosegljiva z nivoja tal, in en igralni element, ki je primeren za otroke z omejitvami gibanja. Okoli igral je dovolj prostora za pomočnike in vozičke. Igrišče je zasnovano za različne igralne funkcije, torej za samostojno, skupinsko, fizično, senzorično in domišljjsko igro, prav tako tudi za različne starostne skupine. V bližini so rastline za senzorične izkušnje. Pomembno pa se mi zdi izpostaviti tudi gugalnico za dve osebi, ki močno spodbuja socialno interakcijo med otroki različnih starostnih skupin in tudi različnih fizičnih sposobnosti.

¹¹ Foto: Ana Steblovnik, 5. 3. 2025.

Slika 10: Igrišče Trubarjeva ulica pred bloki 46–50¹²

4.1.5 Čopova ulica pred bloki 5–13

Otroško igrišče Čopova ulica pred bloki 5–13 leži v Mestni četrti Savinja in je na zemljevidu označeno s številko 5.

Igrišče je postavljeno med bloki in je namenjeno predvsem stanovalcem blokov okoli igrišča. Vhod na igrišče je dovolj širok in poti do igral in okoli njih so dobro utrjene za vozičke in druge pripomočke mobilnosti. Na igrišču je hrib, ki pa ima na eni strani primeren naklon, da lahko na vrh pridejo tudi otroci z invalidskim vozičkom. Podlaga pod igrali je guma, okoli njih pa so betonirane poti in trava. Na igrišču niso uporabljeni svetlobni kontrasti, ampak je načeloma v bolj nevtralnih barvah, zaradi česar je lahko otežena orientacija ljudi, ki slabše vidijo. Nikjer na igrišču ni table.

V neposredni bližini igrišča ni na voljo stranišč in pitne vode, a ker je igrišče načeloma namenjeno prebivalcem blokov okoli, to tudi ni potrebno, je pa veliko možnosti za počitek na klopih v senci in zaščito pred soncem. Menim, da igrišče ne ponuja različnih igralnih možnosti za otroke z različnimi fizičnimi omejitvami. Na voljo je več mirnih koticov za umik. Menim tudi, da igrišče ni zasnovano za spodbujanje socialnih interakcij med otroki z različnimi sposobnostmi.

Na igrišču so igrala, dosegljiva z nivoja tal, ni pa igralnih elementov, prilagojenih ali drugače primernih za otroke z omejitvami gibanja. Okoli igral je dovolj prostora za pomočnike in vozičke. Igrišče je zasnovano za različne igralne funkcije, torej za samostojno, skupinsko, fizično,

¹² Foto: Ana Steblovnik, 5. 3. 2025.

senzorično in domišljjsko igro, prav tako tudi za različne starostne skupine. V bližini je veliko rastlin za senzorične izkušnje.

Slika 11: Igrišče Čopova ulica pred bloki 5–13¹³

4.1.6 Vojkova ulica za bloki 11, 13, 15, 17

Otroško igrišče Vojkova ulica za bloki 11, 13, 15, 17 leži v Mestni četrti Slavko Šlander in je na zemljevidu označeno s številko 6.

Igrišče je postavljeno med bloki in je namenjeno predvsem stanovalcem blokov okoli igrišča. Vhod na igrišče je dovolj širok, poti do igral in okoli njih pa niso dobro utrjene za vozičke in druge pripomočke mobilnosti. Na igrišču ni večjih višinskih razlik. Podlaga pod igrali je prodni pesek, okoli njih pa so betonirane poti. Na igrišču so uporabljeni svetlobni kontrasti, kar pripomore k lažji orientaciji ljudi, ki slabše vidijo. Nikjer na igrišču ni table.

V neposredni bližini igrišča ni na voljo stranišč in pitne vode, a ker je igrišče načeloma namenjeno prebivalcem blokov okoli, to tudi ni potrebno, je pa veliko možnosti za počitek na klopih v senci in zaščito pred soncem. Menim, da igrišče ponuja različne igralne možnosti za otroke z različnimi fizičnimi omejitvami. Na voljo je več mirnih kotičkov za umik. Menim tudi, da je igrišče zasnovano za spodbujanje socialnih interakcij med otroki z različnimi sposobnostmi.

Na igrišču so igrala, dosegljiva z nivoja tal, in igralni elementi, primerni za otroke z omejitvami gibanja, kot je na primer most do vrha igralnega elementa s toboganom. Most je položen in ima ograjo na obeh straneh, ki ponuja podporo. Okoli igral je dovolj prostora za pomočnike in vozičke. Igrišče je zasnovano za različne igralne funkcije, torej za samostojno, skupinsko, fizično, senzorično in domišljjsko igro, prav tako tudi za različne starostne skupine. V bližini so rastline za senzorične izkušnje.

¹³ Foto: Ana Steblovnik, 5. 3. 2025.

Slika 12: Igrišče Vojkova ulica za bloki 11, 13, 15, 17¹⁴

4.1.7 Na zelenici pri materinskem domu

Otroško igrišče Na zelenici pri materinskem domu leži v Mestni četrti Slavko Šlander in je na zemljevidu označeno s številko 7.

Igrišče je postavljeno med bloki in je namenjeno predvsem stanovalcem blokov okoli igrišča. Vhod na igrišče je dovolj širok in poti do igral in okoli njih so dobro utrjene za vozičke in druge pripomočke mobilnosti. Na igrišču ni večjih višinskih razlik. Podlaga je trava. Na igrišču so uporabljeni svetlobni kontrasti, ki lahko pripomorejo k lažji orientaciji slabovidnih ljudi.

V neposredni bližini igrišča ni na voljo stranišč in pitne vode, a ker je igrišče načeloma namenjeno prebivalcem blokov okoli, to tudi ni potrebno, je pa veliko možnosti za počitek na klopih v senci in zaščito pred soncem. Menim, da igrišče ne ponuja različnih igralnih možnosti za otroke z različnimi fizičnimi omejitvami. Na voljo je več mirnih koticov za umik. Menim tudi, da igrišče ni zasnovano za spodbujanje socialnih interakcij med otroki z različnimi sposobnostmi.

Na igrišču so igrala, dosegljiva z nivoja tal, ni pa igralnih elementov, prilagojenih ali drugače primernih za otroke z omejitvami gibanja. Okoli igral je dovolj prostora za pomočnike in vozičke. Igrišče je zasnovano za različne igralne funkcije, torej za samostojno, skupinsko, fizično, senzorično in domišljjsko igro, prav tako tudi za različne starostne skupine. V bližini je veliko rastlin za senzorične izkušnje.

¹⁴ Foto: Ana Steblovnik, 5. 3. 2025.

Slika 13: Igrišče na Zelenici pri materinskem domu¹⁵

4.1.8 Na zelenici 3

Otroško igrišče Na zelenici 3 leži v Mestni četrti Slavko Šlander in je na zemljevidu označeno s številko 8.

Igrišče je postavljeno med bloki in je namenjeno predvsem stanovalcem blokov okoli igrišča. Vhod na igrišče je dovolj širok in poti do igral in okoli njih so dobro utrjene za vozičke in druge pripomočke mobilnosti. Na igrišču ni večjih višinskih razlik. Podlaga je trava, pod plezalnim elementom je pesek, pod štiristransko previsno gugalnico pa guma. Na igrišču so uporabljeni svetlobni kontrasti, ki lahko pripomorejo k lažji orientaciji slabovidnih ljudi.

V neposredni bližini igrišča ni na voljo stranišč in pitne vode, a ker je igrišče načeloma namenjeno prebivalcem blokov okoli, to tudi ni potrebno, je pa veliko možnosti za počitek na klopih v senci in zaščito pred soncem. Menim, da igrišče ne ponuja različnih igralnih možnosti za otroke z različnimi fizičnimi omejitvami. Na voljo je več mirnih kotičkov za umik. Menim tudi, da igrišče ni zasnovano za spodbujanje socialnih interakcij med otroki z različnimi sposobnostmi.

Na igrišču so igrala, dosegljiva z nivoja tal, ni pa igralnih elementov, prilagojenih ali drugače primernih za otroke z omejitvami gibanja. Okoli igral je dovolj prostora za pomočnike in vozičke. Igrišče je zasnovano za različne igralne funkcije, torej za samostojno, skupinsko fizično, senzorično in domišljjsko igro, prav tako tudi za različne starostne skupine. V bližini je veliko rastlin za senzorične izkušnje.

¹⁵ Foto: Ana Steblovnik, 5. 3. 2025.

Slika 14: Igrišče Na zelenici 3¹⁶

4.1.9 Za blokom Brodarjeva ulica 4

Otroško igrišče za blokom Brodarjeva ulica 4 leži v Mestni četrti Dolgo polje in je na zemljevidu označeno s številko 9.

Igrišče je postavljeno med bloki in je namenjeno predvsem stanovalcem blokov okoli igrišča. Vhod na igrišče je dovolj širok in ima primerno podlago. Poti okoli igral so dovolj široke in dobro utrjene za vozičke, poti do igral pa so malo slabše, saj je pod največjim igralnim elementom lubje, torej sipka površina, ki pa je še vedno boljše kot druge sipke površine. Večji višinskih razlik na igrišču ni. Podlaga pod igrali je lubje, okoli pa so betonske poti. Na igrišču niso uporabljeni svetlobni kontrasti, igrišče je načeloma v bolj nevtralnih barvah, zaradi česar je lahko otežena orientacija ljudi, ki slabše vidijo. Tabla sicer je, ampak ne pripomore k lažji orientaciji, ker je zelo pomanjkljiva.

V neposredni bližini igrišča ni na voljo stranišč in pitne vode, a ker je igrišče načeloma namenjeno prebivalcem blokov okoli, to tudi ni potrebno, je pa veliko možnosti za počitek na klopih v senci in zaščito pred soncem. Menim, da igrišče ponuja različne igralne možnosti za otroke z različnimi fizičnimi omejitvami. Na voljo je več mirnih koticov za umik. Menim tudi, da je igrišče zasnovano za spodbujanje socialnih interakcij med otroki z različnimi sposobnostmi.

Na igrišču so igrala, dosegljiva z nivoja tal, in igralni elementi, ki so primerni tudi za otroke z omejitvami gibanja. Okoli igral je dovolj prostora za pomočnike in vozičke. Igrišče je zasnovano

¹⁶ Foto: Ana Steblovnik, 5. 3. 2025.

za različne igralne funkcije, torej za samostojno, skupinsko, fizično, senzorično in domišljjsko igro, prav tako tudi za različne starostne skupine. V bližini so rastline za senzorične izkušnje.

Zelo pomembno pa se mi zdi na tem igrišču izpostaviti dve klopi, načrtovani tako, da lahko do njiju pride tudi oseba z invalidskim vozičkom. Prva je velik lesen element s krožnim izsekom na strani. Ta lahko služi kot prostor za umik za bolj umirjeno igro, lahko pa se do izseka pripelje tudi oseba z invalidskim vozičkom. Druga klop je za mizo in je preprosto krajša, s tem ustvari prostor, da se do mize lahko pripelje oseba z invalidskim vozičkom.

Slika 15: Igrišče za blokom Brodarjeva ulica 4¹⁷

4.1.10 Tkalska

Otroško igrišče Tkalska leži v Mestni četrti Dolgo polje in je na zemljevidu označeno s številko 10. Igrišče na Tkalski je prav posebno, saj na njem ni igral, ampak ker je po definiciji igrišče vsak prostor, namenjen igranju otrok, je tudi ta prostor igrišče.

Če pa analiziramo takšno igrišče, hitro ugotovimo, da je v resnici zelo vključujoče. Vhod na igrišče je dovolj širok za invalidske vozičke in druge pripomočke mobilnosti. Podlaga na igrišču je trava. Na igrišču ni višinskih razlik. Table ni na igrišču.

Igrišče je namenjeno predvsem stanovalcem blokov v bližini, zato ni potrebe po vodi in straniščih v bližini. Na igrišču je dovolj sence za počitek in zaščito pred soncem, ob vhodu in poteh pa je dovolj klopi. Na voljo je dovolj mirnih koticov za umik in menim, da igrišče spodbuja socialne interakcije med otroki z različnimi sposobnostmi.

Na igrišču se lahko igrajo vsi otroci, ne glede na njihove sposobnosti. To igrišče dobro ponazori, kako pomembne in dobre so odprte igralne površine. Vidimo pa lahko tudi, kako izvirni so lahko stanovalci, kar spodbuja domišljjo otrok. To se jasno vidi na improvizirani gugalnici.

¹⁷ Foto: Ana Steblovnik, 5. 3. 2025.

Slika 16: Igrišče Tkalska¹⁸

4.1.11 Igrišče v Mestnem parku

Otroško igrišče v Mestnem parku leži v Mestni četrti Savinja in je na zemljevidu označeno s številko 3. Na igrišču ni večjih višinskih razlik. Podlaga pod igrali je sipka, zato je premikanje po njej z vozičkom ali drugimi pripomočki mobilnosti skoraj nemogoča. Na igrišču so uporabljene barve, ne pa svetlobni kontrasti, zaradi česar je lahko otežena orientacija ljudi, ki slabše vidijo. Na igrišču je tabla, ampak je zelo pomanjkljiva.

V neposredni bližini igrišča je kavarna, kjer je tudi dostop do stranišč in pitne vode, okoli igrišča je tudi veliko klopi in sence za počitek ter zaščito pred soncem. Menim, da igrišče ne ponuja različnih igralnih možnosti za otroke z različnimi fizičnimi omejitvami, saj so vsa igrala postavljena na sipki podlagi. Na voljo je več mirnih kotičkov za umik. Menim tudi, da igrišče ni zasnovano za spodbujanje socialnih interakcij med otroki z različnimi sposobnostmi.

Na igrišču so igrala, dosegljiva z nivoja tal, ni pa igralnih elementov, ki so primerni za otroke z omejitvami gibanja. Okoli igral je dovolj prostora za pomočnike in vozičke. Igrišče je zasnovano za različne igralne funkcije, torej za samostojno, skupinsko, fizično, senzorično in domišljijско igro, prav tako tudi za različne starostne skupine. V bližini so rastline za senzorične izkušnje.

Slika 17: Igrišče v Mestnem parku¹⁹

¹⁸ Foto: Ana Steblovnik, 5. 3. 2025.

¹⁹ Foto: Ana Steblovnik, 6. 8. 2025, Nataša Marčič, 5. 3. 2026.

5. Intervjuji

5.1 Intervju z županom MOC Matijo Kovačem

Vprašanja za arhitekta:

- 1. Kot arhitekt ste pred nastopom mandata župana med drugim projektirali javne zgradbe in javne prostore. Kako se sploh lotite načrtovanja igrišča?**

Izhodišče je vedno prostor, omejitve zemljišča, kje je naravna senca, kdo prostor uporablja, ali je že prisotna otroška igra, gre za mlajše, starejše otroke ... Sledi izbira tipa igral, torej iz katalogov, ki so na voljo, seveda ob upoštevanju urbanističnega načrta Celja.

- 2. Kako se odločite, katere vključujoče igralne elemente boste uporabili?**

Odvisno od ponudnikov in proizvajalcev igral. Pomembno se mi zdi izpostaviti, da tudi inkluzija na silo ne deluje. Takšen primer je na igrišču na Savinjskem nabrežju, kjer zelo redko opazimo otroke s posebnimi potrebami na igralu, namenjenem prav njim.

- 3. Obiskala sem igrišče, ki ste ga projektirali v MČ Slavko Šlander. Opazila sem, da je na igrišču več igral, ki so vključujoča za gibalno ovirane. Igrala ste izbrali tako, da s kontrasti omogočajo boljšo vidnost za otroke, ki slabše vidijo, okoli igrišča so kotički, kamor se lahko zatečejo otroci, ki so zaradi vedenjskih specifičnosti radi blizu drugih, pa vendar odmaknjeni. Problem je podlaga. Na igrišču je prani prodni pesek, ki je neprimeren za dostop z vozički otrokom in odraslim invalidnim osebam. Komentar?**

Prvotno je bila predvidena druga podlaga, vendar so se kasneje zaradi finančnih zmožnosti odločili za prodni pesek.

Vprašanja za župana:

- 1. Kako pogoste se kot župan srečate z zahtevami občanov po tem, da bi bila javna igrišča v Celju vključujoča?**

Projekti morajo biti vedno nastavljeni tako, da so igrišča vključujoča, če želimo pridobiti sredstva iz ministrstva.

- 2. Ali se te zahteve nanašajo na gibalno oviranost ali tudi na druge vrste posebnih potreb?**

Po navadi na gibalno ovirane, včasih za slabovidne – kontrastne barve in talne označbe.

- 3. Kdo po navadi izdeluje projektne naloge? Ali so pozorni na to, da so igrišča vključujoča?**

Projektne naloge delamo pogosto sami, zahtevnejše izdelujejo zunanji izvajalci. Vedno večji poudarek je na projektiranju igrišč z vsaj nekaj vključujočimi elementi.

Slika 18: Intervju z županom M. Kovačem in T. Rosina²⁰

5.2 Intervju z Valentino Glinšek in Tino Rosina z MOC

1. Od kod prihajajo pobude za gradnjo novih igrišč in obnovo starih? Kje trenutno poteka gradnja oz. prenova? Kako vključujete stanovalce/uporabnike?

Od občanov, stanovalcev, mestnih četrti ... Gradnja oz. prenova igrišč na Trubarjevi – MČ Savinja, MČ Gaberje, MČ Nova vas – Škapinova ulica 7–14 (finančna sredstva od ministrstvo) je že gotova.

Trenutno poteka obnova igrišč v KS Škofja vas, Trnovlje, Kare 3. Tam se dodajajo novi elementi. Stanovalce vključujemo na terenu, sestanki preko MČ, obveščamo jih z letaki.

2. Kako poteka postopek urejanja novega igrišča ali prenove starega?

Najprej se organizira sestanek na terenu, da ugotovimo, kaj si želijo stanovalci in kakšne so potrebe. Pomembno je, da so zagotovljena sredstva v proračunu.

3. V zadnjem času se pogosto poudarja pomen urejanja vključujočih igrišč. Kaj po vašem mnenju ne bi smelo manjkati na igrišču, da bi bilo čim bolj vključujoče? Primer dobre prakse v MOC in v Sloveniji?

Igrala, ki si jih stanovalci želijo, urbana oprema, senca, gugalnica.

Tudi OŠ Glazija nima posebnih igral, torej nekega primera dobre prakse nimamo, stremimo pa k temu, da bi bila igrišča čim bolj vključujoča. Finančno so pa vključujoči elementi velik zalogaj, zato se osredotočamo, da bi povsod bilo vsaj nekaj. Tudi sredstva je zelo težko zagotoviti.

4. Zato, da je igrišče univerzalno dostopno, je pomembna tudi lega igrišča. Kako to upoštevate, ko se odločate za prenovu ali novogradnjo igrišč?

²⁰ Foto: Nataša Marčič, 10. 3. 2026.

Igrišča načeloma stojijo na že obstoječih lokacijah.

Pridobimo urbanistično mnenje, če je prostor sploh primeren. To je vedno osnova.

5. Posebno zahtevno je oblikovati igrišča za senzorno omejene otroke (vid, sluh, avtistični spekter). Kako to upoštevate pri naslavljanju projektantov?

Do zdaj še nismo.

V prihodnje bi bilo to mogoče vredno upoštevati in narediti igrišče, ki bi res bilo vključujoče. Morda bi bilo smiselno obnoviti igrišče ob OŠ Glazija.

6. Za gibalno ovirane otroke je zelo pomemben dostop do igral, zanje sipke varnostne podlage predstavljajo oviro pri dostopu. Kje v Celju lahko najdemo igrišče, ki je vsaj delno dostopno za otroke na invalidskih vozičkih?

Na Savinjskem nabrežju – gumna brezšivna podlaga.

7. V Celju imamo igralo, namenjeno samo otrokom na invalidskih vozičkih (igrišče na Savinjskem nabrežju). Kako MOC skrbi za to, da drugi otroci ne bi uporabljali tega igrala, ker je lahko nevarno?

Na gugalnici je jasna tabla, ki obvešča o varni uporabi gugalnice.

8. Tudi gibalno ovirani starši bi radi bili na igrišču s svojimi otroki brez gibalnih omejitev. Kako gledate na Mestni Občini Celje na vključevanje in dostopnost za take starše?

Nobene pripombe/predloga še ni bilo, bilo bi potrebno urediti poti do igral.

Omejeni smo s prostorom, saj so na večini igrišč sipke površine (prodec, pesek). Drugače skušamo načrtovati vsaj del igrišča tako, da je dostopno vsem.

9. Da igrišča ostanejo vključujoča in varna, jih je potrebno redno vzdrževati. Kako imate to urejeno na MOC?

Za to skrbijo Zelenice, izvajajo redne tedenske preglede igrišč in manjša popravila.

10. Gibalno in senzorično ovirani otroci so pogosto prikrajšani za obisk narave, ker jim je težje dostopna. Kako pomembno se vam zdi, da so v projekte vključeni tudi naravni elementi, kot so rastline?

Drevesa se nam zdijo zelo pomembna, grmovja pa se izogibamo, saj se nabirajo smeti, igle, pasji iztrebki ...

5.3 Intervju s predsednico MČ Kajuh mag. Mašo Habjan Cigale

1. V zadnjem času se pogosto poudarja pomen urejanja vključujočih igrišč. Kaj po vašem mnenju ne bi smelo manjkati na igrišču, da bi bilo čim bolj vključujoče?

Raznolika igrala za različne starosti in sposobnosti, dostopne poti za vozičke, varna podlaga, senzorični elementi ter prostor za druženje otrok in spremljevalcev. Ne smemo pozabiti na prostor za počitek (klopi) in ustrezno opremljenost okolice s koši za smeti.

2. Od kod po navadi prihajajo pobude za gradnjo novih igrišč in prenovo starih?

Verjetno odvisno od okolja, pri nas prihajajo pobude predvsem od lokalnih prebivalcev, občanov.

3. Kako v proces vključujete obiskovalce igrišč (delavnice, zbiranje predlogov ...)?

Prek zbiranja predlogov občanov, javnih razprav, delavnic, anket ali sodelovanja z vrtci, šolami in lokalno skupnostjo. Pri našem zadnjem projektu prenove otroškega igrišča smo organizirali srečanje in izmenjavo mnenj na lokaciji, na katerega smo povabili občane in pa vse strokovnjake, vključene v načrtovanje in realizacijo projekta.

4. Ali ste opazili veliko povpraševanja za vključujoča igrišča?

Verjamem, da se na splošno v svetu zanimanje in zavedanje o pomenu vključujočih igrišč povečujeta. V našem okolju sicer ne opažam velikega povpraševanja s strani občanov.

5.4 Intervju z mamo a) slabovidnega otroka in mamo b) otroka z motnjami avtističnega spektra

1. Kako pogosto obiskujete/ste obiskovali javna igrišča?

- a) Javna igrišča smo obiskovali občasno zaradi prevelike gneče.
- b) Ko sta bila otroka manjša vsaj enkrat tedensko.

DOSTOPNOST IN ORIENTACIJA

2. Če so igrišča ograjena, kako enostavno je najti vhod in se orientirati v prostoru?

- a) Videči hitro najdemo vhod, za slepe in slabovidne pa primanjkuje taktilnih oznak, barvnih oznak in mogoče tudi zvočnih navodil za orientacijo.
- b) Običajno ni težav.

3. Ali so poti, prehodi, površine dovolj jasno označeni/široki za slabovidne/gibalno ovirane/otroke z avtizmom ...

- a) Večinoma površine niso prilagojene.
- b) Na to nisem bila pozorna.

4. Kako pomembni so kontrasti, teksture ali taktilne oznake pri orientaciji oz. so sploh prisotni na igriščih v MOC?

- a) Po naših izkušnjah so kontrasti, teksture in taktilne oznake sploh v zgodnjih letih otroštva zelo pomembne, vendar jih na večini igrišč ni.

b) Domnevam, da so za slabovidne zelo pomembni, prav bi prišle za avtistične otroke, predvsem oznake za npr. pravila uporabe igral ter igrala, namenjena stimulaciji taktilnih zaznavanj. Nisem pa nikoli bila na to pozorna.

UPORABA IGRAL IN VARNOST

5. Katera igrala so vam najbolj dostopna in katera predstavljajo največji izziv?

- a) Gugalnice so bile najbolj dostopne, največji izziv so bila plezala in stopnice do toboganov.
- b) Otroka sta imela najraje igrala z velikim toboganom ter veliko gugalnicami. Izbirali smo tudi glede na bližino doma. Izzivi so bili predvsem, ko je bilo igral premalo, otrok pa preveč.

6. Ali so robovi, stopnice, klančine ali premikajoči se deli igral dovolj jasno zaznavni oz. označeni?

- a) Zaznavni so ob pomoči videče osebe, označeni pa niso.
- b) Mislim, da sploh niso.

INFORMACIJSKE TABLE

7. Ali so informacijske table na igriščih berljive (kontrast, velikost pisave, postavitev ... – primeri)

- a) Vsak ima specifičen vid, za enega otroka bo tabla berljiva, za drugega ne. Ampak v večini primerov premajhna velikost pisave, neprimerna postavitev (višina oči), preveč ali premalo barv...
- b) Zelo redko sem opazila takšne table. Če so bile, so bile v redu.

8. Bi bile taktilne ali zvočne informacije koristne oz. ste na katerem igrišču naleteli na oznake, ko so vam dejansko pomagale pri orientaciji? Katero bi izpostavili?

- a) Bile bi zelo koristne, žal pa nikjer nismo naleteli na oznake, ki bi nam pomagale.
- b) Nisem jih opazila.

SOCIALNA VKLJUČENOST

9. Ali imate občutek, da so igrišča zasnovana tako, da spodbujajo vključevanje tudi osebam s posebnimi potrebami?

- a) Delno. Vem, da obstajajo igrišča, kjer so gugalnice prilagojene invalidskim vozičkom.
- b) Večina ne. Predvsem je problem za avtistične otroke, saj potrebujejo kaj več, kar bi jim pomagalo, da bi se počutili varne in bi lažje uporabljali igrala. Predvsem bi jim bilo v pomoč, da bi bila jasno izpostavljena pravila za uporabo igral (predvidljivost, razumevanje), da bi bil del, namenjen igram, ki stimulirajo različna čutila ter več prostora, samih igral ter kakšen prostorček za skrivanje, da se imajo prostor umakniti.

PREDLOGI IN IZBOLJŠAVE:

10. Imate kakšen napotek za projektante igrišč, da bi ta postala bolj vključujoča?

a) Pri projektiranju igrišč se naj vključijo ideje staršev otrok s posebnimi potrebami in tudi otrok samih.

b) Tukaj bom zapisala svoje predloge za avtistične otroke, saj je moj otrok avtist.

Predvsem bi jim bilo v pomoč, da bi bila jasno izpostavljena pravila za uporabo igral (predvidljivost, razumevanje), da bi bil del, namenjen igram, ki stimulirajo različna čutila ter več prostora, različnih vrst igral, da ni gneče. Prav bi prišel kakšen prostorček za skrivanje, da se imajo prostor umakniti, ko so njihova čutila preobremenjena.

5.5 Intervju z materjo otroka z nevrološkimi težavami

Naš najmlajši otrok je bil rojen z resnimi nevrološkimi težavami, ki so napovedovale negativno prognozo razvoja. Z intenzivno nefrofizioterapevtsko obravnavo in vsakodnevnimi urami vaj je shodil v starosti 15,5 meseca. Velik cilj je bil sicer dosežen, ampak pri otroku s hudo hipotonijo je potrebno hojo in gibanje utrjevati in vaditi tako dolgo, da oboje poteka v pravih vzorcih. Ker je bila pomlad, sva se za usvajanje pravih vzorcev gibanja iz domače dnevne sobe z veseljem preselila na otroško igrišče.

V spominu mi je ostal predvsem tobogan, najprej manjši, ki je primeren za otroka, starega slabo leto in pol, kaj kmalu pa tudi večji tobogan. Tobogan se je izkazal za igralo z več možnostmi »fizioterapije«.

1. Lestev v naklonu, po kateri se otrok povzpne do tobogana, je odličen pripomoček za plezanje z izmenjevanjem nog. Pravi vzorec gibanja je takšen, da otrok vsakič naredi korak po lestvi z drugo nogo, ne vedno z isto. Vem, da sem mu na začetku nakazala pravi gib tako, da sem ga pogladila po tistem nartu, ki je moral ostati na lestvi, da je sin dvignil drugo nogo; ko se je odrinil navzgor, sem ga pogladila po tej nogi, ki je prišla na višjo prečko, da je dvignil nasprotno nogo itd. Ker je imel tobogan silno rad, se je teh ponovitev v popoldnevu nabralo zelo veliko in zato je kmalu usvojil pravi vzorec izmeničnega prestavljanja nog med plezanjem. Tu je lestev na toboganu nadomestila vajo pravilne hoje po stopnicah.
2. Podobno kot lestev deluje tudi plezalna stena v naklonu, le da otrok ne pleza po prečkih, ampak po oprimkih. Tobogan na našem igrišču ima namreč ob eni strani tudi to možnost.
3. Na podestu, kamor se otrok povzpne, mora najprej vstati. Tudi vstajanje pomeni urjenje vzorcev pravilnega vstajanja. Pred toboganom pa mora sesti, kar spet pomeni utrjevanje vzorca pravilnega posedanja.
4. Tobogan je pri hipotonih otrocih izjemen pripomoček za stabilizacijo trupa. Med spustom morajo namreč pravilno delati trebušne mišice, ki krepijo sredino trupa, sicer je spust sede nemogoč. Premnogi spusti po toboganu so sinu zagotovo pomagali do prave stabilizacije, do ravnotežja in v nadaljevanju do prave drže v sedečem položaju. To je igriva fizioterapija, ki je neprimerno bolj zabavna od vaj v sobi.
5. Tudi pristanek na noge po spustu po toboganu je mogoč samo, če je trup dovolj stabilen oziroma se otrok zna obdržati ali pa zna prestrezati z rokama (to pomeni, da ne pade na nos, ampak se prestreže na obe roki). Prestrezanje je eden prvih elementov, ki jih je potrebno vaditi s hipotonim otrokom, potem ko se enkrat postavi na noge.

Za stabilizacijo trupa, pravilno sedenje in ravnotežje je zelo fino igralo tudi podporno-previsna gugalnica. Tudi to igralo je bilo pri nas zelo priljubljeno in smo ga vsakodnevno uporabljali.

Med prebiranjem vprašanj sem opazila, da pozornost pri urejanju igrišč namenjajo tudi podlagi. Naše igrišče ima travnato podlago. Travnata podlaga je zelo primerna za otroke, ki so pravkar shodili. Najprej namreč otroci obvladajo zelo ravne površine, ravna tla doma iz sobe v sobo. Ko to znajo, je primerno, da vadijo na razgibanem terenu. Ravno travnata igrišča so za to zelo primerna. Poleg tega so pri nas spomladi na igrišču rasle marjetice. Naš fant se je vsakih nekaj korakov sklonil ali počepnil (spet vaje) in utrgal kak cvet. Pri tem je vabil tudi pincetni prijem.

5.6 Intervju z gibalno oviranim očetom

- 1. Kako enostaven je po vaših izkušnjah dostop do igrišča iz parkirišča ali bližnjih poti? Je v bližini po navadi dovolj parkirnih mest za invalide in ali so poti dovolj široke, ravne in brez ovir (stopnic, robnikov, klancev)?**

Vedno so težave s parkirišči, zagotovo jih ni dovolj.

Izpostavil bi problem, da načrtovalci menijo, da je enaka podlaga primerna za rabo otroških vozičkov in invalidskih vozičkov. Ni tako, za invalidski voziček je že pesek velik problem.

- 2. Ali lahko starš na vozičku ali z drugimi pripomočki spremlja otroka pri vseh igralih?**

Definitivno ne.

- 3. So igralne površine zasnovane tako, da omogočajo vizualni stik z otrokom z različnih kotov?**

To je precej dobro urejeno.

- 4. Ali obstajajo elementi, ki omogočajo skupno igro staršev in otrok?**

Podlaga je velik problem, ne spomnim se, da bi bilo to možno.

- 5. So klopi, mize postavljeni tako, da je omogočen dostop z invalidskim vozičkom in ali je dovolj senčnih površin, ki jih lahko koristite?**

Večinoma ne.

- 6. So v bližini igrišč po navadi WC-ji, primerni za dostop invalidov, pitniki in drugo?**

Prav tako ne.

- 12. Navedite, prosim, predloge, kako bi izboljšali dostopnost in uporabo igrišč za gibalno ovirane starše in ocenite, kako inkluzivna (vključujoča) so igrišča v Celju?**

Pri načrtovanju bi morali vključiti osebe na invalidskih vozičkih, da povejo, kakšne so dejanske omejitve, ker večina ljudi sploh ne ve, kaj vse predstavlja ovire ljudem na invalidskih vozičkih. Ljudje to pogosto primerjajo z otroškimi vozički, ki jih potiskajo starši, ampak je precej drugače.

Več klopi in javna stranišča.

5.7 Intervju z ravnateljem Osnovne šole Glazija dr. T. Pajkom

1. Kakšne posebne potrebe imajo učenci, ki obiskujejo vašo šolo?

Na Osnovni šoli Glazija se izobražujejo učenci z različnimi posebnimi potrebami. Med najpogostejšimi so:

- učenci z lažjo, zmerno, težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju,
- učenci z motnjami avtističnega spektra,
- učenci z govorno-jezikovnimi motnjami,
- učenci s čustveno-vedenjskimi težavami,
- učenci z več motnjami hkrati (kombinirane motnje).

2. Kako pogosto vaši učenci uporabljajo javna igrišča v Celju in katera?

Učenci naše šole javna igrišča v Celju uporabljajo občasno, predvsem v okviru organiziranih dejavnosti, sprehodov ali športnih dni. Obiski so običajno nekajkrat na leto, saj je zaradi posebnih potreb učencev treba zagotoviti ustrezno spremstvo, varnost in prilagoditve okolja.

Najpogosteje obiščemo igrišča, ki so dostopna, dovolj pregledna in primerna za učence z različnimi motnjami, na primer igrišče v Mestnem parku ter igrišča v bližini šole oziroma kar je pri OŠ Glazija.

Uporaba igrišč je pomembna predvsem za spodbujanje gibanja, razvoj grobe motorike, socialnih veščin ter sproščeno igro, pri čemer dejavnosti vedno prilagodimo sposobnostim in potrebam posameznih učencev.

3. Katera igrišča v Celju so najbolj primerna? Zakaj?

Najbolj primerna javna igrišča v Celju za naše učence so tista, ki so varna, pregledna, dostopna in imajo raznolika igrala, ki omogočajo razvoj motorike in socialne igre.

Med bolj primerna igrišča sodijo:

- Mestni park Celje – igrišče je bilo prenovljeno in ima nova igrala ter urejeno podlago. Nahaja se v zelenem okolju parka, ki omogoča tudi sprehode in druge gibalne aktivnosti. Tak prostor je primeren za skupinske obiske učencev in za razvoj socialnih ter gibalnih spretnosti.

To igrišče je primerno predvsem zato, ker omogočajo raznoliko gibanje, socialno interakcijo ter dovolj prostora za varno igro, kar je posebej pomembno za učence s posebnimi potrebami. Pomembno je tudi, da so dovolj pregledna in dostopna za spremstvo učiteljev.

4. Katere dele igrišča najbolj uporabljajo (npr. gugalnice, tobogane, plezala, peskovnike, mirne koticke ...)? Zakaj?

Učenci najpogosteje uporabljajo gugalnice, tobogane in različna plezala, saj ta igrala omogočajo veliko gibanja in pomagajo pri razvoju ravnotežja, koordinacije ter grobe motorike. Takšne dejavnosti so za učence zelo motivacijske in omogočajo tudi sproščanje energije. Pogosto

uporabljajo tudi igrala za ravnotežje ter večnamenska plezala, ki spodbujajo raziskovanje, samostojnost in postopno premagovanje gibalnih izzivov.

Za nekatere učence, predvsem tiste, ki potrebujejo več miru ali strukturirano igro, so pomembni tudi mirnejši deli igrišča, kot so klopi, travnate površine ali kotički za počitek. Ti omogočajo umirjanje, opazovanje igre in postopno vključevanje v skupinske dejavnosti. Različni deli igrišča so tako pomembni, ker omogočajo prilagajanje aktivnosti različnim sposobnostim in potrebam učencev.

Seveda, pa so naši otroci različni, zato ne moremo posploševati stvari. Skratka različni učenci, različne potrebe in različni deli uporabe igrišča.

5. Katera igrala učenci z različnimi potrebami najbolj koristijo glede na vrsto posebne potrebe? Ali so igralne površine in oprema dovolj prilagojene otrokom s posebnimi potrebami? Imajo otroci kdaj težave z dostopom do igralnih površin (npr. podlaga, višinske razlike ...)? Ali bi bile potrebne dodatne varnostne prilagoditve (prosim, če lahko napišete primere)?

Slabovidni otroci: Pomagajo igrala z različnimi taktilnimi površinami. Težave se lahko pojavijo zaradi slabega kontrasta med igralom in podlago ali zaradi nepreglednih poti. Koristne bi bile kontrastne označbe robov, taktilne oznake in jasne poti do igral.

Gibalno ovirani otroci: najbolj primerne so gugalnice s sedežem z naslonjalom, nizka igrala, senzorične table in igrala na dostopni višini. Pogosta težava so neutrjene podlage (pesek, trava), robniki ali višinske razlike, ki otežujejo dostop z invalidskim vozičkom. Potrebne bi bile utrjene poti, klančine in dostopne igralne površine.

Otroci z motnjami avtističnega spektra: radi uporabljajo gugalnice, tobogane ter igrala za ponavljajoče gibanje, saj takšne aktivnosti pomagajo pri samoregulaciji in umirjanju. Pomembni so tudi mirni kotički ali manj obremenjeni deli igrišča. Koristno bi bilo več umirjenih prostorov, jasna razporeditev igral in manj senzorično preobremenjujočih elementov.

Otroci z razvojnimi motnjami: najpogosteje uporabljajo tobogane, plezala z enostavnimi potmi, gugalnice ter igrala za ravnotežje. Pomembno je, da so igrala pregledna, stabilna in dovolj velika za varno uporabo. Koristne bi bile dodatne varnostne ograje, mehkejša podlaga in jasna struktura igral.

Otroci z motnjami sluha: uporabljajo večino igral (gugalnice, plezala, tobogane), vendar so pomembni dobri vizualni pregledi igrišča, da lahko spremljajo okolico in komunikacijo z drugimi. Koristne so vizualne oznake, preglednost prostora in odprta postavitve igral.

Drugo (npr. čustveno-vedenjske težave): Učenci pogosto potrebujejo prostor za gibanje in sproščanje energije, zato uporabljajo predvsem plezala, gugalnice in večje igralne strukture. Pomembni so tudi mirni kotički za umirjanje.

Na splošno so nekatera igrišča dobro urejena, vendar bi bila za večjo vključenost otrok s posebnimi potrebami koristna bolj dostopna podlaga, več inkluzivnih igral, kontrastne označbe, klančine ter mirni senzorični kotički.

6. Ali se učenci igrajo samostojno ali potrebujejo pomoč odraslih oseb?

Učenci se na igrišču igrajo delno samostojno, vendar pogosto potrebujejo tudi podporo odraslih oseb. Stopnja samostojnosti je odvisna od vrste in stopnje posebnih potreb posameznega učenca. Nekateri učenci lahko uporabljajo enostavnejša igrala (npr. gugalnice ali tobogane) samostojno, medtem ko pri zahtevnejših igralih, kot so plezala ali kompleksnejše igralne strukture, pogosto potrebujejo usmerjanje, pomoč ali nadzor učiteljev oziroma spremljevalcev. Prisotnost odraslih je pomembna predvsem zaradi zagotavljanja varnosti, pomoči pri razumevanju pravil igre, spodbujanja socialne interakcije ter pomoči pri vključevanju v skupinsko igro. Nekaterim učencem odrasli pomagajo tudi pri dostopu do igral ali organizaciji dejavnosti na igrišču.

7. Kako se učenci vključujejo v igro z drugimi otroki na igriščih?

Učenci se v igro z drugimi otroki vključujejo na različne načine, odvisno od njihovih sposobnosti, socialnih veščin in vrste posebnih potreb. Nekateri učenci se v igro vključijo spontano, predvsem pri dejavnostih, kot so gugalnice, tobogani ali skupinska igra na plezalih. Pri tem pogosto posnemajo druge otroke in se postopno vključujejo v skupno igro. Drugi učenci potrebujejo več spodbud in usmerjanja odraslih, ki jim pomagajo pri vzpostavljanju stika z vrstniki, razumevanju pravil igre ter pri sodelovanju v skupnih dejavnostih. Za nekatere učence je značilno tudi, da se najprej igrajo ob drugih otrocih (vzporedna igra), nato pa se postopoma vključijo v skupno igro. Pomembno je, da imajo dovolj časa, spodbud in varnega okolja, ki omogoča razvoj socialnih veščin in pozitivne izkušnje pri igri z vrstniki.

8. Ali lahko napišete predloge za posamezna igrišča v Celju, ki jih uporabljajo vaši učenci, da bi bila ta bolj vključujoča?

Na igriščih v Celju, ki jih uporabljajo naši učenci, bi bilo za večjo vključenost otrok s posebnimi potrebami smiselno razmisliti o nekaterih dodatnih prilagoditvah. Primer je igrišče v Mestnem parku, ki je priljubljen prostor za igro in druženje otrok ter ima tudi otroško igrišče in sprehajalne poti. Možnosti izboljšav:

Boljša dostopnost do igral

- utrjene in širše poti do igral (primerno za invalidske vozičke),
- manj robnikov in višinskih razlik, dostopne klančine do igralnih površin.

Inkluzivna igrala

- gugalnice s podporo za hrbet ali za uporabo z invalidskim vozičkom,
- senzorična igrala (taktilne plošče, zvočni elementi, različne teksture),
- nizka in enostavno dostopna plezala.

Vizualna in taktilna orientacija

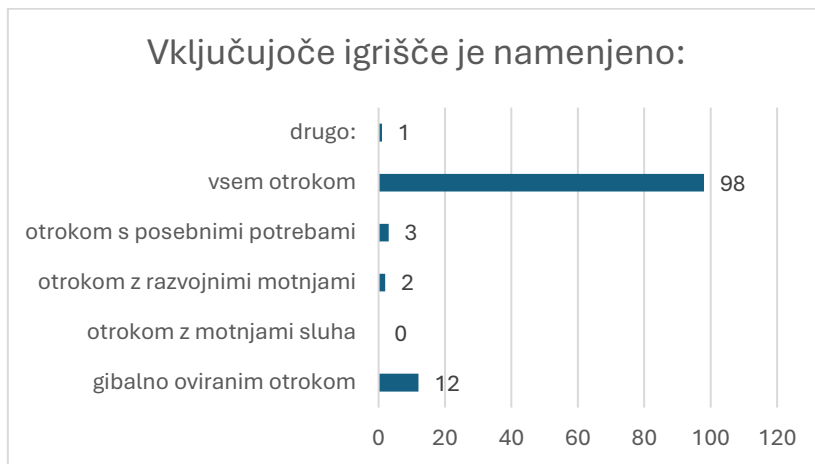
- kontrastne barve robov stopnic in igral (za slabovidne),
- taktilne oznake na poteh,
- jasna in pregledna razporeditev igral.

Mirni in senzorični kotički

- manj stimulativni prostori za umirjanje otrok z motnjami avtističnega spektra, klopi, senca in manj hrupni deli igrišča.

6. Izvedba in analiza ankete

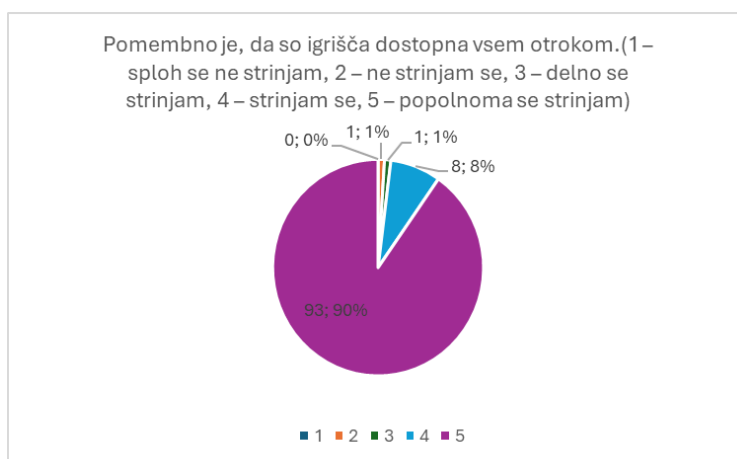
Za dijake I. gimnazije v Celju sem ustvarila anketo, da bi ugotovila, ali poznajo pomen pojma vključujoče igrišče in kako pomembno se jim zdi, da igrišča delujejo vključujoče. V anketi je sodelovalo 116 anketirancev. Odgovorili so na 5 vprašanj.

Grafikon 1: Komu je namenjeno vključujoče igrišče?

S prvim vprašanjem sem ugotovila, komu dijaki menijo, da je namenjeno vključujoče igrišče. Kar 84 % anketirancev je odgovorilo, da so vključujoča namenjena vsem otrokom, kar je tudi pravilen odgovor. 10 % meni, da so igrišča namenjena samo gibalno oviranim otrokom, 3% samo otrokom s posebnimi potrebami in 2 % otrokom z razvojnimi motnjami. Ena oseba je pod odgovor drugo zapisala vsem, kar je prav tako pravilen odgovor. S tem sem ugotovila, da večina dijakov ve, kaj pomeni pojem vključujoče igrišče.

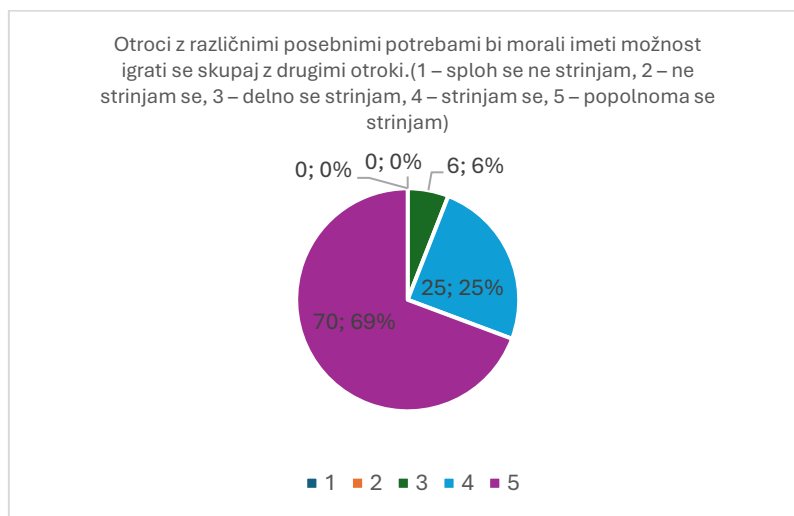
Po tem vprašanju sem jih na kratko izobrazila o tem kaj sploh je vključujoče igrišče, da bi bili njihovi odgovori pri naslednjih vprašanjih bolj natančni.

Grafikon 2: Pomembno je, da je igrišče dostopno vsem otrokom

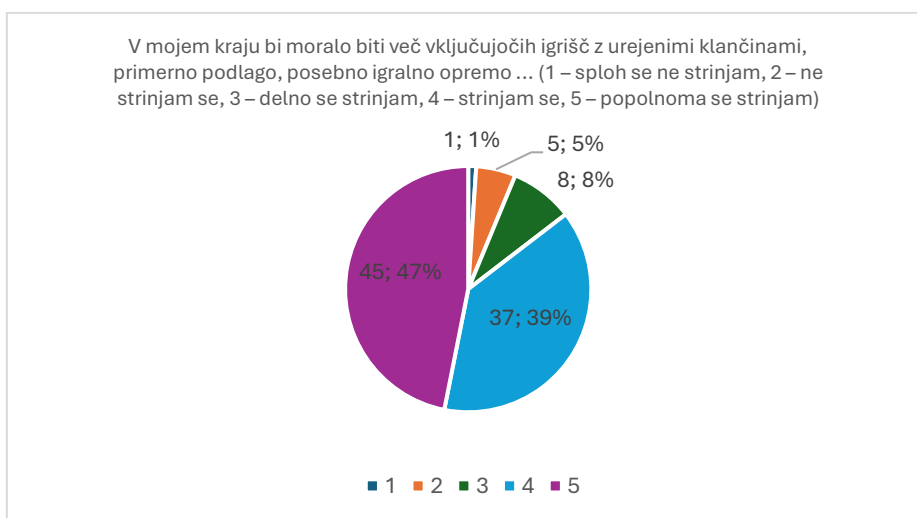
Kar 90 % anketirancev se popolnoma strinja s tem, da je pomembno, da so igrišča dostopna vsem otrokom. 8 % dijakov se s to trditvijo strinja, 1 % se delno strinja in 1 % se ne strinja. Noben od

anketirancev pa se s trditvijo sploh ne strinja. Iz tega vprašanja lahko sklepam, da se večini dijakov zdi pomembno, da so igrišča dostopna vsem otrokom.

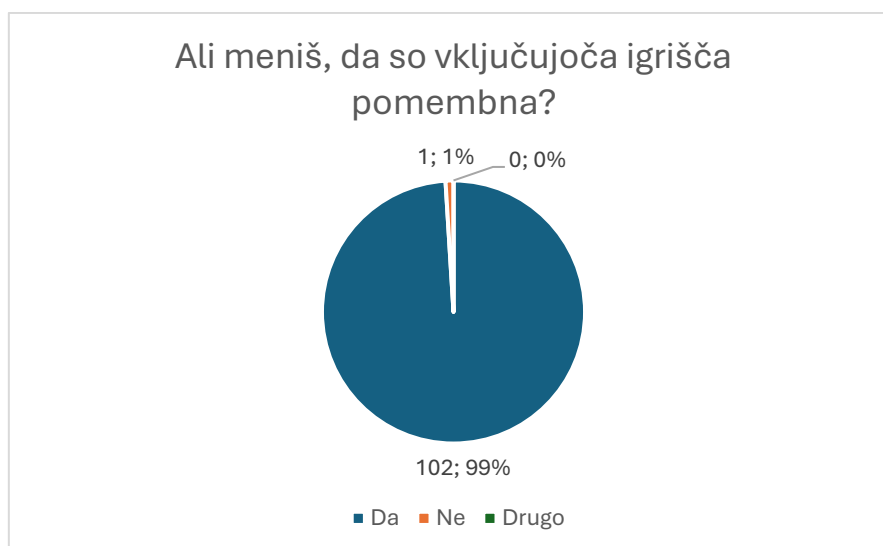
Grafikon 3: Otroci z različnimi posebnimi potrebami bi morali imeti možnost igrati se skupaj z drugimi otroki

69 % anketirancev se popolnoma strinja s tem, da bi morali otroci s posebnimi potrebami imeti možnost igranja skupaj z ostalimi otroki. 25 % se jih s tem strinja, 6 % pa se delno strinja. Nihče pa ni odgovoril, da se ne strinja ali se sploh ne strinja.

Grafikon 4: V mojem kraju bi morale biti več vključujočih igrišč z urejenimi klančinami, primerno podlago, posebno igralno opremo ...

45 % anketirancev se s trditvijo, da bi morale v njihovem kraju biti več vključujočih igrišč z urejenimi klančinami, primerno podlago, posebno igralno opremo ... 37 % anketirancev se s to trditvijo strinja, 8 % se delno strinja, 5 % se ne strinja in 1% se sploh ne strinja.

Grafikon 5: Ali meniš, da so vključujoča igrišča pomembna?

Na vprašanje: ali meniš, da so vključujoča igrišča pomembna, je kar 99 % anketirancev odgovorilo da. Le 1 % pa je odgovoril ne. Po tem vprašanju lahko sklepam, da se dijakom I. gimnazije v Celju vključujoča igrišča zdijo pomembna.

7. Primerjalna analiza igrišč

Pred začetkom raziskovalnega dela sem predvidevala, da sta najbolj vključujoči igrišči v Celju igrišče na Savinjskem nabrežju in v Mestnem parku, ker ležita ob sprehajalni poti ob Savinji oziroma v parku, veliko je sence, v neposredni bližini je staro mestno jedro Celja, na voljo so parkirna mesta in lokali. Prav tako imata igrala, ki bi jih na prvi pogled označili kot vključujoča. Ugotovila pa sem, da imajo tudi druga igrišča veliko dobrih lastnosti; sploh tista, ki so umeščena v stanovanjske soseske. Izpostavila bi igrišča na Trubarjevi ulici in Brodarjevi ulici, obe sta novejši in projektirani v skladu s sodobnimi trendi, v bližini so šole, vrtci in stanovanjski objekti, prometne poti (pešpoti, kolesarske steze, urejeni dostopi za invalidske vozičke ...). Obe bi lahko označila za igrišči z mnogimi trajnostnimi rešitvami.

Po opravljenem terenskemu delu pa sem ugotovila, da sta najmanj vključujoči igrišči po popisnem listu igrišče v Mestnem parku in igrišče na Grudnovi ulici.

8. Predlogi za izboljšave

Ko sem obiskovala igrišča, sem hitro ugotovila, da ima večina igrišč iste slabosti. Zato sem na osnovi terenskega dela in intervjujev pripravila nekaj splošnih predlogov, ki bi lahko pomagali, da bi bila igrišča bolj vključujoča. Večina zahteva le manjše posege in tudi finančno niso prevelika obremenitev. S temi posegi bi bistveno izboljšali vključujočnost (inkluzivnost) igrišč.

- Utrjene poti do igral, saj ima veliko igrišč za podlago sipke površine kot sta mali prodni pesek in lubje, po katerih je včasih že hoditi težko. Ker pa je gumijasta, EPDM ali plutasta

podlaga pogosto precej dražja, so dobra rešitev pasovi utrjene podlage do igrišč. Pomembno je, da so ti pasovi dovolj široki.

- Manj robnikov in višinskih razlik, saj lahko tudi nizki robniki gibalno ovirani osebi povzročajo velik problem. Na veliko igriščih so tudi višinske razlike brez urejenih klančin s primernim naklonom. Na mnogih igriščih bi se dalo to precej enostavno urediti.
- Jasne označbe stopnic in igral ter taktilne oznake po in okoli igrišča bi bile v veliko pomoč slabovidnim. Označbe v svetlih kontrastnih barvah niso velik poseg na igrišče in bi pomagale slabovidnim in drugim otrokom pri orientaciji v prostoru.
- Različna igrala, zasnovana prav za vključujoča igrišča, so sicer malo večji poseg, ampak pripomorejo k oblikovanju skupnega prostora za igro. Dober primer so vrtiljaki, ki imajo prostor za voziček, gugalnice z oporo za hrbet, za otroke, ki ne morejo sami pokončno sedeti, širši tobogani, da se lahko z otrokom pelje še spremljevalec, če je to potrebno ... Pozorni pa moramo biti, da so ta igrala res vključujoča in ne povzročajo segregacije, kot jo na primer gugalnice, namenjeno izključno otrokom na invalidskih vozičkih.

9. Razprava in zaključek

Igra je osnovna otrokova pravica. Vključujoča igrišča so pomemben del sodobnega načrtovanja javnega prostora, saj omogočajo igro vsem otrokom ne glede na njihove sposobnosti, omejitve ali posebne potrebe. Dobro načrtovano vključujoče igrišče upošteva različne vidike dostopnosti, kot so primerna podlaga, dostopne poti, raznolika igrala, senzorični elementi, možnosti za umik ter prostor, ki spodbuja socialne interakcije. Poleg fizične dostopnosti pa je pomembna tudi socialna vključenost, saj igrišče predstavlja prostor, kjer se otroci učijo sodelovati in sobivati v družbi.

V raziskovalni nalogi sem želela ugotoviti, kako vključujoča so igrišča v MOC in še natančneje raziskati igrišča v bližini naše šole. Želela sem izvedeti, kateri dejavniki vplivajo na njihovo dostopnost in uporabnost za različne skupine otrok. Na podlagi terenskega dela, intervjujev in analize podatkov sem preverila pet postavljenih hipotez.

Hipoteza 1: Na preučevanem območju so vsa igrišča v javni lasti vključujoča.

Obiskala sem vseh 43 igrišč v MOC in jih ovrednotila glede na seznam elementov, ki so pomembni za vključujoče igrišče. Še natančneje pa sem preučila 11 igrišč v izbranih mestnih četrtih. Kmalu sem ugotovila, da je še veliko prostora za izboljšave.

Čeprav bi na prvi pogled rekli, da je najbolj vključujoče igrišče na Savinjskem nabrežju, v resnici ni tako. Res je, da je na igrišču gugalnica, namenjena otrokom na invalidskem vozičku, ampak kot mi je povedal župan MOC Matija Kovač, je inkluzija na tem igrišču skoraj vsiljena. Gugalnica redko uporabljajo otroci na invalidskih vozičkih, pogosto pa jo uporabljajo drugi otroci, kljub temu da je za njih v resnici nevarna. Ker je gugalnica namenjena le gibalno oviranim otrokom na invalidskih vozičkih, govorimo v resnici o pozitivni diskriminaciji in segregaciji in ne inkluziji.

Težko pa bi določila izstopajoče najbolj in najmanj vključujoče igrišče. Najbližje vključujočemu igrišču je igrišče na Brodarjevi ulici, ki je na zemljevidu označeno s številko 9: kljub temu da so pod večjimi igrali kot varnostna podlaga sekanci, ki niso povozni z vozički, pa je igralna hišica postavljena na trati, krožna klop ima tlakovano površino in piknik miza je primerna, da lahko ob njej sedi človek na invalidskem vozičku.

Kot pa sem izvedela tudi iz intervjujev, pa ima večina igrišč sipke varnostne podlage, ki so cenovno dostopnejše od na primer gumene podlage EPDM ali plute. Sipke podlage pa so žal nepovozne z invalidskimi vozički, tudi težje dostopne za tiste otroke in odrasle, ki težko hodijo.

Hipotezo 1 s temi trditvami ZAVRNEM.

Hipoteza 2: Pri načrtovanju igrišč v preučevanih mestnih četrtih sodelujejo tudi krajani.

V preučevanem območju v Mestni občini Celje vključujejo krajane v načrtovanje zelenih površin, kar so v intervjuju povedali župan, Valentina Glinšek in Tina Rosina z MOC ter Maša Habjan Cigale z MČ Kajuh. Na primeru igrišča pred bloki Na otoku 11 in 9, ki in je na zemljevidu označeno s številko 3, sem kot otrok sodelovala tudi sama, takrat je društvo Pazipark organiziralo več delavnic z vsemi okoliškimi stanovalci, otroki in odraslimi ter starostniki in predloge vseh

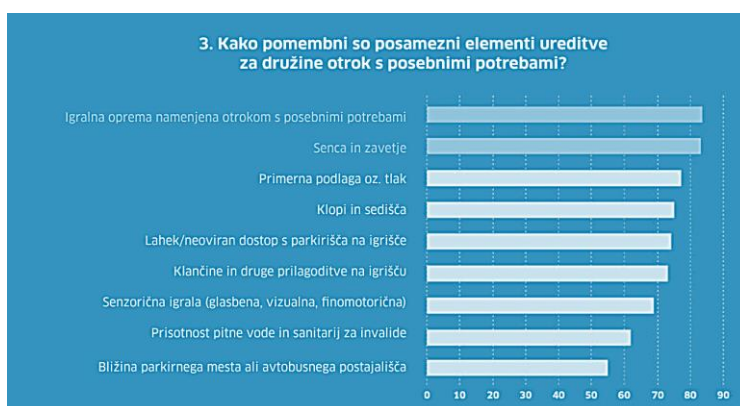
upoštevalo v projektu. Očitno takrat niso izrazili želje ali potrebe po vključujočih elementih, največja težava tega igrišča je dostop, saj je igrišče v depresiji poglobljeno za dober meter.

Hipotezo 2 s temi trditvami POTRDIM.

Hipoteza 3: Da je igrišče vključujoče, je najbolj pomembno, kakšni igralni elementi so na njem.

Čeprav je vrsta igralnih elementov na igrišču zelo pomembna, sem s svojim raziskovalnim delom ugotovila, da ta še zdaleč niso edina stvar, na katero moramo biti pozorni, ko oblikujemo vključujoča igrišča. Izjemno pomembna je podlaga na igrišču, kako so urejene poti do igrišča in po igrišču. Pomembno je, da so poti vzdrževane in imajo čim manj ovir, da igrišče ponuja mirne koticke za manj stimulativno igro, prav tako senco in klopi za počitek in zaščito pred soncem. Zato menim, da igrala niso najpomembnejši dejavnik, ki določa, če igrišče vključujoče; kar pa ne pomeni, da niso pomembna.

Zanimivo pa je, da se moje ugotovitve za preučevano območje skladajo z analizami društva Pazipark v publikaciji Igrišča za vse, ki so narejene na državni ravni.

Slika 19: Kako pomembni so posamezni elementi ureditve za družino otrok s posebnimi potrebami?²¹

Raziskava jih je pripeljala do tega, da so za družine otrok s posebnimi potrebami najbolj pomembna igralna oprema, skoraj enako pomembna sta senca in zavetje, že na tretjem mestu pa so primerne podlage. Iz opazovanih igrišč v Celju, ki imajo vključujoče igralne elemente, nimajo pa dostopne podlage, pa lahko ugotovimo, da kljub vključujočim igralnim elementom igrišča niso vključujoča, ker niso dostopna gibalno oviranim otrokom. To v intervjuju potrdi tudi starš paraplegik, ko pove, da se invalidski voziček na sipkih podlagah ne obnaša kot otroški voziček.

Hipotezo 3 s temi trditvami DELNO POTRDIM.

Hipoteza 4: Dijaki I. gimnazije v Celju vedo, kaj pomeni izraz vključujoče igrišče in se jim zdi pomembno, da so igrišča vključujoča.

Iz odgovorov, ki sem jih pridobila z anketo, lahko sklepam, da večina dijakov I. gimnazije v Celju ve, kaj pomeni pojem vključujoče igrišče. Prav tako se jim zdi pomembno, da imajo vsi otroci dostop do igrišč in bi se morali imeti možnost igrati skupaj, ne ločeno glede na njihove

²¹ Vir: file:///C:/Users/anast/Downloads/P!P_Igrisca_za_vse_net.pdf Dostop: 10. 3. 2026.

sposobnosti. Prav tako jih večina meni, da bi moralo biti več igrišč vključujočih. Na splošno pa se jim zdijo vključujoča igrišča pomembna, saj jih je tako na vprašanje odgovorilo kar 99 %.

Hipotezo 4 s temi trditvami POTRDIM.

Hipoteza 5: Starši in učitelji otrok s posebnimi potrebami so zadovoljni z ureditvijo preučevanih igrišč.

Opravila sem dva intervjuja s starši otrok s posebnimi potrebami, materjo otroka z motnjami avtističnega spektra in materjo otroka z nevrološkimi težavami ter ravnateljem Osnovne šole Galzija, gospodom Tinetom Pajkom, to je šola za otroke s posebnimi potrebami. Starši so bili osredotočeni na omejitve svojih otrok. Tako sem od matere otroka z motnjami avtističnega spektra dobila predlog, kako izboljšati igrišča za otroke s tovrstnimi težavami: taki otroci potrebujejo več jasnih navodil, kako uporabljati igrala, dovolj igral, da na igrišču ni gneče, in mirne kotičke za odmik. Igrišča so obiskovali redno in je bila z njimi delno zadovoljna.

Mama otroka z nevrološkimi motnjami zelo ceni igralo tobogan z lestvijo in plezalno steno ter previsno gugalnico. Igrala niso služila samo igri, ampak so služila kot terapevtski pripomoček pri razvoju hoje in stabilizaciji telesa prizadetega otroka. Izpostavlja pa tudi pomembnost naravnih elementov na igrišču, kot so cvetlice na trati, ki so stimulirale otroka, da je uril pincetni prijem in fino motoriko. Z igrišči je bila zadovoljna.

V intervjuju ravnatelja OŠ Glazija pa sem izvedela, da v preučevanem območju skoraj nobeno igrišče ni primerno za vse njihove učence. Najbolj prikrajšani so gibalno ovirani učenci zaradi sipkih varnostnih podlag. Izpostavil je tudi slabovidne otroke in povedal, da na igriščih ni taktilnih oznak in so barvni kontrasti slabi. Otroci z motnjami sluha bi potrebovali bolj pregledna igrišča, da se lažje orientirajo in sledijo drugim otrokom, za otroke z motnjami avtističnega spektra pa so nujni kotički za umik in več možnosti za guganje. Meni, da še vedno obstajajo možnosti izboljšave.

Hipotezo 5 s temi trditvami DELNO POTRDIM.

Zaključim lahko, da otroška igrišča v MOC sicer ponujajo prostor za igro in druženje, vendar večina še ne izpolnjuje vseh kriterijev vključujočega igrišča. Največje ovire so predvsem neustrezna podlaga, pomanjkanje prilagojenih igral in premalo pozornosti, usmerjene v senzorične in socialne potrebe otrok s posebnimi potrebami. Kljub temu obstajajo primeri dobrih rešitev, ki kažejo, da je z ustreznim načrtovanjem mogoče ustvariti prostor, ki spodbuja skupno igro vseh otrok. V prihodnje bi bilo zato smiselno pri načrtovanju igrišč več pozornosti nameniti dostopnosti in raznolikosti igralnih izkušenj ter vključevanju uporabnikov v proces načrtovanja.

Cilj vključujočih igrišč ni, da bi lahko vsi počeli vse, ampak da bi lahko vsak počel nekaj, a vendar vsi skupaj. V Celju še ni tako povsod, se pa trudijo, zato verjamem, da se lahko z nekaj spodbude in manjšimi intervencijami na obstoječih igriščih dostopnost zelo izboljša. Naj bodo igrišča v Celju takšna, da razlike ne bodo ovira, ampak povabilo k skupni igri.

Literatura

1. Konvencija OZN o otrokovih pravicah. [Elektronski] [Navedeno: 30. januar 2026.] <https://platform.who.int/docs/default-source/mca-documents/policy-documents/international-agreement/SVN-CC-46-03-INTERNATIONAL-AGREEMENT-2009-slv-Child-Rights-Convention.pdf>.
2. FRAN. *Fran*. [Elektronski] [Navedeno: 3. marec 2026.] <https://fran.si/iskanje?View=1&Query=vklju%20%8diti>.
3. Trbižan, Gaja. Igrišča za vse. [Elektronski] [Navedeno: 30. januar 2026.] file:///C:/Users/anast/Downloads/P!P_Igrisca_za_vse_net.pdf.
4. Jespersen, Jeanette Fich. Play Institute: Kompan. *Kompan*. [Elektronski] [Navedeno: 3. marec 2026.] https://publications.kompan.com/com/play-for-all/?_gl=1%2A10apw7q%2A_gcl_au%2AMTkyMzEyMjc5Ny4xNzY4NDI1NDQw%2AFPAU%2AMTkyMzEyMjc5Ny4xNzY4NDI1NDQw&page=2.
5. *Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami*. [Elektronski] [Navedeno: 31. december 2025.] <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5896>.
6. What is an inclusive playground?: inclusive playgrounds. *Inclusive playgrounds*. [Elektronski] [Navedeno: 3. marec 2026.] <https://www.inclusiveplaygrounds.net/>.
7. igrišče. *Fran*. [Elektronski] [Navedeno: 31. december 2025.] <https://www.fran.si/iskanje?View=1&Query=igri%20%a1%20%8de>.
8. Hoja-temelj trajnostne mobilnosti, nacionalne smernice za infrastrukturo za hojo. [Elektronski] [Navedeno: 14. januar 2026.] <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOPE/TRAJNOSTNA-MOBILNOST-STMP/Strategije-in-nacrti-v-zvezi-s-trajnostno-mobilnostjo/Nacionalne-smernice-za-infrastrukturo-za-hojo-oktober-2022.pdf>.
9. Vključujoča igra za otroke z omejeno mobilnostjo. *Proludic*. [Elektronski] [Navedeno: 3. marec 2026.] <https://www.proludic.com/sl/our-expertise/inclusion/how-to-choose-inclusive-play-equipment-for-children-with-physical-disability/>.
10. SIST 1177: Slovenski inštitut za standardizacijo. *Slovenski inštitut za standardizacijo*. [Elektronski] 10. marec 2026. <https://www.sist.si/podloge-otroskih-igrisc-ki-ublazijo-udarce-sist-en-11772018ac2019-prevod-v-slovenscino>.
11. Children's play areas: Espais Verds. *Ajuntament de Barcelona*. [Elektronski] [Navedeno: 8. marec 2026.] <https://ajuntament.barcelona.cat/espaisverds/en/parks-and-gardens/services/childrens-play-areas>.
12. ADA: law and regs. *ADA*. [Elektronski] [Navedeno: 8. marec 2026.] <https://www.ada.gov/law-and-regs/design-standards/standards-guidance/>.

Priloge

Priloga 1: ANKETNI VPRAŠALNIK

Pozdravljeni!

Sem Ana Steblovnik, dijakinja 3. letnika I. gimnazije v Celju. V tem šolskem letu delam raziskovalno nalogo z naslovom **Kako vključujoča so igrišča v Celju**. Prosim, da odgovorite na naslednja vprašanja.

Izberite odgovor, ki se vam zdi najbolj pravilen.

Vključujoče igrišče je namenjeno:

Gibalno oviranim otrokom

Otrokom z motnjami avtističnega spektra

Slabovidnim otrokom

Otrokom z motnjami sluha

Otrokom z razvojnimi motnjami

Otrokom s posebnimi potrebami

Vsem otrokom

Drugo:

Vključujoče igrišče je torej igrišče, ki omogoča igro vsem otrokom. Pomembno je, da vemo, da pri vključujočem igrišču ne ciljamo na to, da bi lahko vsi počeli vse, ker to preprosto ni dosegljivo, ampak si želimo doseči, da bi lahko vsak počel nekaj.

Pri naslednjih trditvah označi stopnjo strinjanja:

(1 – sploh se ne strinjam, 2 – ne strinjam se, 3 – delno se strinjam, 4 – strinjam se, 5 – popolnoma se strinjam)

Pomembno je, da so igrišča dostopna vsem otrokom.

1 2 3 4 5

Otroci z različnimi posebnimi potrebami bi morali imeti možnost igrati se skupaj z drugimi otroki.

1 2 3 4 5

V mojem kraju bi moralo biti več vključujočih igrišč.

1 2 3 4 5

Ali meniš, da so vključujoča igrišča pomembna?

Da

Ne

Drugo:

Hvala za sodelovanje!

Priloga 2: SEZNAM VSEH IGRIŠČ V MOC

- GASILSKI DOM TRNOVLJE (KS Trnovlje)
- SEDEŽ KS Teharje
- NA KALVARIJI (KS Aljažev hrib)
- POLULE (KS Pod gradom)
- SAVINJSKO NABREŽJE (MČ Center)
- MESTNI PARK (KS Pod gradom)
- LISCE, Grudnova ulica (MČ Savinja)
- NA OTOKU pred bloki 11 in 9 (MČ Kajuh)
- TRUBARJEVA ULICA pred bloki 46–50 (MČ Savinja)
- ČOPOVA ULICA pred bloki 5–13 (MČ Savinja)
- VOJKOVA ULICA za bloki 11, 13, 15, 17 (MČ Šlander)
- NA ZELENICI pri materinskem domu (MČ Šlander)
- NA ZELENICI 3 (MČ Šlander)
- PUCOVA ULICA 1 (MČ Lava)
- Med bloki PUCOVA ULICA 2 in 4 (MČ Lava)
- IRŠIČEVA ULICA med bloki in za trgovino (MČ Lava)
- GORIŠKA (MČ Lava)
- LOPATA (KS Ostrožno)
- OB KOPRIVNICI (KS Ostrožno)
- za trgovino LIDL (MČ Dečkovo naselje)
- za bloki ŠKAPINOVA ULICA 7–15 (MČ Nova vas)
- za stanovanjskimi bloki NOVI TRG (MČ Dečkovo naselje)
- POD LIPAMI (MČ Dečkovo naselje)
- med stanovanjskimi bloki POD GABRI (MČ Dečkovo naselje)
- ULICA BRATOV VOŠNJAK (KS Nova vas)
- ob bloku DRAPŠINOVA ULICA 11 (MČ Dečkovo naselje)
- ob bloku DEČKOVA CESTA 52 (MČ Dečkovo naselje)
- OKROGARJEVA 5 (MČ Nova vas)
- OKROGARJEVA 7 (MČ Nova vas)
- OKROGARJEVA 3 (MČ Nova vas)
- za bloki POHORSKA ULICA 2–6 (MČ Nova vas)
- za blokom BRODARJEVA ULICA 4 (MČ Dolgo polje)
- TKALSKA (MČ Dolgo polje) **brez igral**
- ŠKOFJA VAS (KS Škofja vas)
- ob bloku UL.FRANKOLOVSKIH ŽRTEV 1a (MČ Hudinja)
- ob bloku UL.FRANKOLOVSKIH ŽRTEV 11a (MČ Hudinja)
- zelenica za blokom UL.MILIČINSKEGA 11,12 (MČ Gaberje)
- ob bloku OPEKARNIŠKA CESTA 8b (MČ Gaberje)
- zelenica za bloki OPEKARNIŠKA C. IN PODJAVORŠKOVA C. 8b (MČ Gaberje)
- zabavišni park GABERJE, igrišče (MČ Gaberje)
- ŠMARTINSKO JEZERO (KS Šmartno)
- ŠMIKLAVŽ (KS Ljubečna)
- Igrišče pri OŠ Šmartno v Rožni dolini

Priloga 3: POPISNI LIST

KONTROLNI SEZNAM

Prerejeno po Play for All, Universal Inclusion in Playgrounds, Kompan Institute, 2024

Dostopnost – Ali se lahko uporabniki gibljejo po igrišču?	Da	/	Ne
• Je vhod dovolj širok za invalidske vozičke in druge pripomočke za mobilnost?	☐		☐
• So poti do igral in okoli njih dovolj široke in dobro utrjene za vozičke?	☐		☐
• So za premagovanje višinskih razlik urejene klančine, ki imajo primerne naklone?	☐		☐
• Je pod igrali namenjenimi otrokom z omejitvami gibanja primerna podlaga?	☐		☐
• So uporabljene različne texture in svetlostni kontrasti za lažjo orientacijo (tudi za otroke s slabšim vidom)?	☐		☐
• Je ob vhodu nameščena tabla z vsemi dostopnimi informacijami o igrišču (vključno z Braillovo pisavo in simboli)?	☐		☐
Vključenost – Ali lahko uporabniki ostanejo na igrišču?			
• So v bližini igrišča na voljo stranišča in pitna voda?	☐		☐
• Je na igrišču dovolj sence za počitek in zaščito pred soncem?	☐		☐
• So ob vhodu, poteh in igralih na voljo klopi in mize dostopne za obiskovalce z zmanjšano mobilnostjo?	☐		☐
• Ali igrišče nudi različne igralne možnosti za otroke z različnimi fizičnimi omejitvami?	☐		☐
• So na voljo mirni kotički za umik?	☐		☐
• Je igrišče zasnovano za spodbujanje socialne interakcije med otroki z različnimi sposobnostmi?	☐		☐
Uporabnost – Ali se lahko uporabniki igrajo na igrišču?			
• So na igrišču igrala, ki so dostopna z nivoja tal (brez višinskih ovir)?	☐		☐
• So vključeni igralni elementi, ki so prilagojeni ali drugače primerni za otroke z omejitvami gibanja (npr. gugalnice, plezala, vrtiljaki)?	☐		☐
• Je dovolj prostora okoli igral za pomočnike in vozičke?	☐		☐
• Je igrišče zasnovano za različne igralne funkcije (samostojna ali skupinska igra, fizična igra, senzorična igra, domišljajska igra)?	☐		☐
• Je igrišče zasnovano za različne starostne skupine?	☐		☐
• So v bližini naravni elementi, kot so rastline in voda, za senzorične izkušnje?	☐		☐

Slika 20: Popisni list²²

²² Vir: file:///C:/Users/anast/Downloads/P!P_Igrisca_za_vse_net.pdf Dostop: 11. 3. 2026.

Priloga 4: IZJAVA

IZJAVA

Mentor/-ica **Nataša Marčič** v skladu z 21. členom Pravilnika o organizaciji mladinske raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, izjavljam, da je v raziskovalni nalogi z naslovom **Kako vključujoča so otroška igrišča v Celju?**, katere avtor/-ica je **Ana Steblovnik**:

- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo pri pripravi raziskovalne naloge upoštevali etična načela in smernice v skladu z veljavnimi pravnimi akti raziskovalnega področja,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje.

Celje, 11. 3. 2026

Podpis avtorja-jev:

Ana Steblovnik

Podpis mentorja – jev:

Nataša Marčič

Podpis odgovorne osebe:

dr. S. Petruš

POJASNILO

V skladu z 21. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje je potrebno podpisano izjavo mentorja (-ice), avtorja (-rjev) in odgovorne osebe šole vključiti v končno verzijo raziskovalne naloge, dovoljenje za objavo avtorja (-ice) fotografskega gradiva, katerega ni avtor (-ica) raziskovalne naloge, pa hrani šola v svojem arhivu.

Priloga 5: Analiza 11 igrišč po popisnem listu

Igrišče	Dostopnost – Ali se lahko uporabniki gibljejo po igrišču?	Vključenost – Ali lahko uporabniki ostanejo na igrišču?	Uporabnost – Ali se lahko uporabniki igrajo na igrišču?
1. Savinjsko nabrežje	DA: 3, NE: 3	DA: 3, NE: 3	DA: 4, NE: 2
2. Lisce, Grudnova ulica	DA: 4, NE: 2	DA: 1, NE: 5	DA: 4, NE: 2
3. Na otoku pred bloki 11 in 9	DA: 1, NE: 5	DA: 3, NE: 3	DA: 5, NE: 1
4. Trubarjeva ulica pred bloki 46–50	DA: 3, NE: 3	DA: 5, NE: 1	DA: 6
5. Čopova ulica pred bloki 5–13	DA: 3, NE: 3	DA: 3, NE: 3	DA: 4, NE: 2
6. Vojkova ulica za bloki 11, 13, 15, 17	DA: 3, NE: 3	DA: 5, NE: 1	DA: 5, NE: 1
7. Na zelenici pri materinskem domu	DA: 5, NE: 1	DA: 3, NE: 3	DA: 4, NE: 2
8. Na zelenici 3	DA: 5, NE: 1	DA: 3, NE: 3	DA: 4, NE: 2
9. Za blokom Brodarjeva ulica 4	DA: 3, NE: 3	DA: 5, NE: 1	DA: 6
10. Tkalska	DA: 4, NE: 2	DA: 4, NE: 2	DA: 4, NE: 2
11. V Mestnem parku	DA: 2, NE: 4	DA: 2, NE: 4	DA: 4, NE: 2